

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝาง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นิตยา วุฒิ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตรการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๓

การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

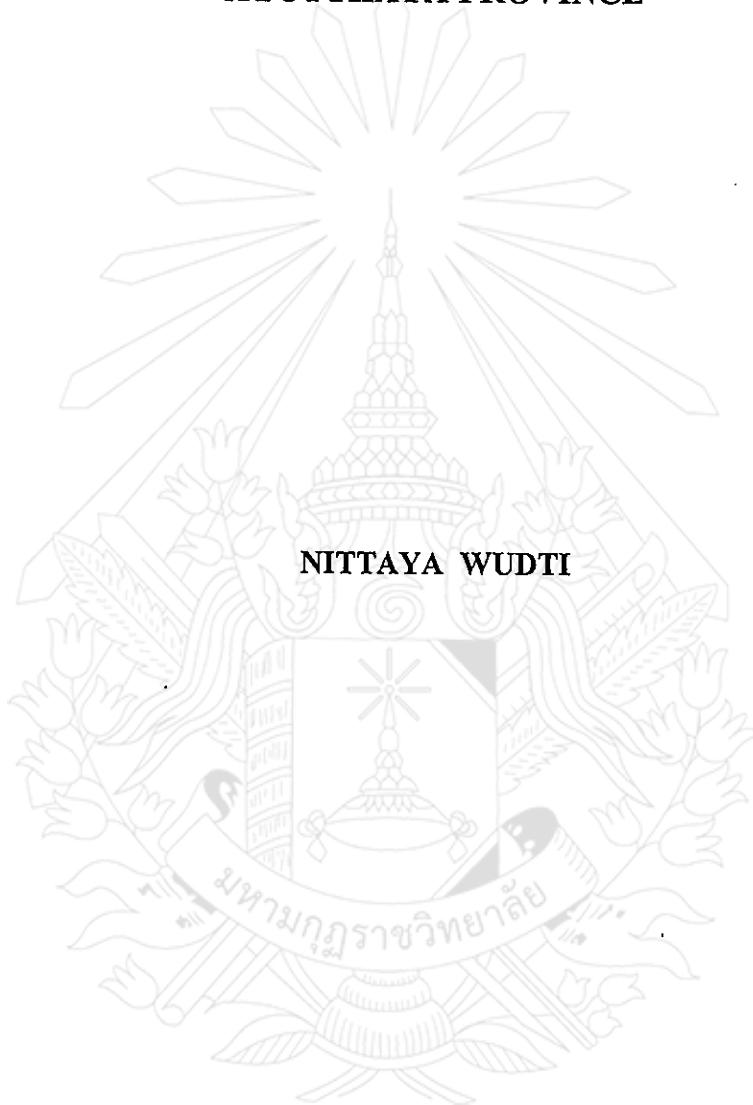

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2553

B 14784

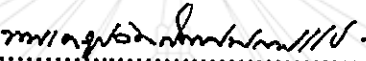
**CITIZENS' PARTICIPATION IN MAKING A THREE-YEAR DEVELOPMENT
PLAN OF TAMBOL BAN KAE ADMINISTRATION ORGANIZATION,
PHAK HAI DISTRICT, PHRA NAKHON SI
AYUTTHAYA PROVINCE**

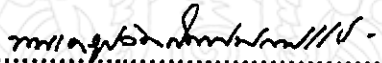
**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2553 [2010]**

หัวข้อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ชื่อนักศึกษา : นิตยา วุฒิ
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : พันตำรวจเอก ดร. กิจพิณัฐ อูสาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์วรวุฒิ บางเขียว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

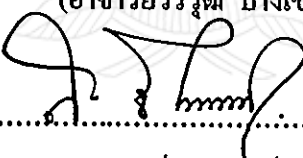

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดดัมพ์พัฒนวิริยาจารย์ (ดร.))

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดดัมพ์พัฒนวิริยาจารย์ (ดร.))

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(พันตำรวจเอก ดร. กิจพิณัฐ อูสาโท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์วรวุฒิ บางเขียว)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(ดร. ตำราญ โคตรสมบัติ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : Citizens' Participation in making a three-years Development plan of
Tambol Ban khae Administration Organization, Phuk Hai district,
Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

Student s Name : Nittaya Wudti

Department : Government

Advisor : Pol. Col. Dr. Kitpinit Usaho

Co-Advisor : Lect. Voravud Bangkhiaw

Accepted by the Graduate School Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn (Dr.))

Thematic Committee

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanaviriyajarn (Dr.))

Kitpinit Usaho
..... Advisor
(Pol. Col. Dr. Kitpinit Usaho)

V. Bangkhiaw
..... Co-Advisor
(Lect. Voravud Bangkhiaw)

S. Chaimusik
..... Member
(Asst. Prof. (Emeritus) Dr. Sukit Chaimusik)

Dr. Samlan Khosmbat
..... Member
(Dr. Samlan Khosmbat)

หัวข้อสารนิพนธ์	: การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ชื่อนักศึกษา	: นิตยา วุฒิ
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: พันตำรวจเอก ดร. กิจพิณิสฐ อุสาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: อาจารย์วรวุฒิ บางเขียว
ปีการศึกษา	: 2553

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ตัวแทนของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค จำนวน 160 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สถิติจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Chi-Square Test

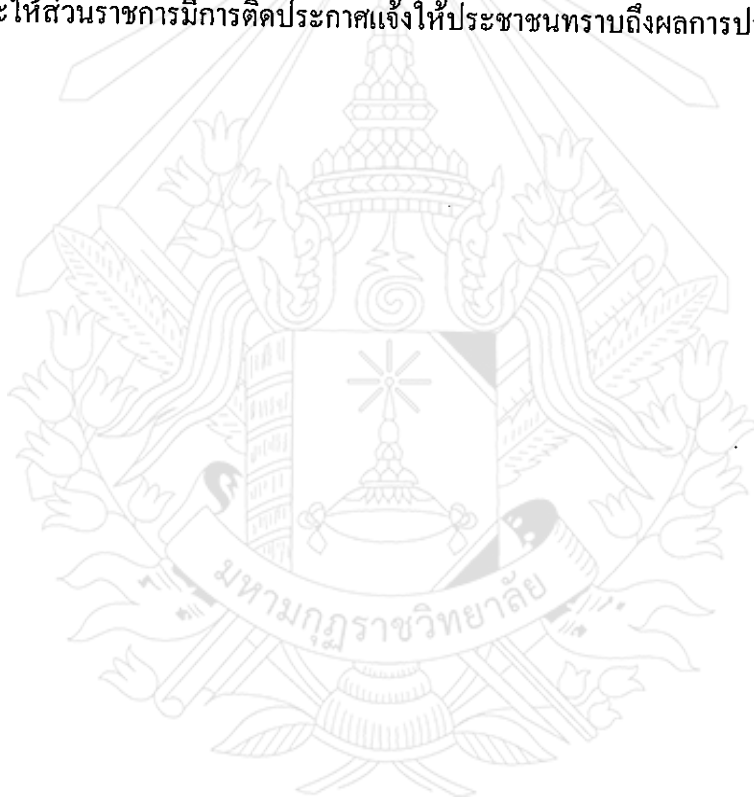
ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก รายด้าน มีลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติ และด้านร่วมติดตามประเมินผล

2. เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมคิดและตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา

3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นอกนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3. สำหรับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ การตัดสินใจเรื่อง แผนอยู่ที่กลุ่มบางกลุ่ม การร่วมเสนอปัญหาไม่ฟังจากส่วนรวมประชาชนเข้าร่วมประชาคมน้อย เสนอแต่ปัญหาส่วนตัว ขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการประชาคมตำบล ประชาชนเข้าร่วม ประชาคมโดยขาดความเข้าใจ ประชาชนไม่ได้รับข่าวสารและข้อสรุปของแผนพัฒนา 3 ปี หลังจาก ประชาคมแล้ว และข้อเสนอแนะคือ หาวิธีการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน พัฒนาตำบล ผู้เข้าร่วมประชาคมตำบลควรเสนอความคิดเห็นต่อหน้าคณะผู้เข้าร่วมประชุม ให้ส่วน ราชการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมประชาคมตำบล ชี้ให้เห็นข้อดีของการประชาคม ตำบล และให้ส่วนราชการมีการติดประกาศแจ้งให้ประชาชนทราบถึงผลการประชาคมตำบล

Thematic Title : Citizens' Participation in making a three-years Development plan of Tambol Ban khae Administration Organization, Phuk Hai district, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

Student s Name : Nittaya Wudti

Department : Government

Advisor : Pol. Col. Dr. Kitpinit Usaho

Co-Advisor : Lect. Voravud Bangkhiaw

Academic Year : B.E 2553 (2010)

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper (independent study) were as follows : 1) to study the participation of people in a three-years development plan of Tambol Ban kae Administration Organization, Phuk hai district, Ayutthaya province, 2) to study relations between personnel factors with participation of people in a three-year development plan of Tambol Ban kae Administrative Organization, Phuk hai district, Ayutthay province, 3) to study suggestions about problem and the way to problem that of a three-years development plan of Tambol Ban kae Administrative Organization, Phuk hai district, Ayutthaya province. This research was Quantitative Research. The population for study were 160 representatives of people in Tambol Ban kae Administrative Organization. The tools used for data collection was questionnaires. The collected data were analysis by computer packaged program. Statistics used for data analysis were Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation and Chi-Square Test.

The results of research were found as follows :

1. In overall and each aspects, participation of people in a three-years development plan of Tambol Bankae Administrative Organization, Phuk hai district, Ayutthaya province was in high level arranged from high to low; in the aspect of thinking and decision making, perform together and tracking up and evaluating.

2. Sex, age, education and duration of work position had no relations with participation of people in a three-years development plan of Tambol Bankae Administrative Organization. When considered each aspect, age had relations with participation of people in a three-years development plan of Tambol Bankae Administrative Organization in the aspect of thinking and decision making with statistical significant figure at .05 and education had relations with participation of people in a three -years development plan of Tambol Bankae Administrative Organization, Phuk hai district, Ayutthaya province in the aspect of perform together with statistical significant figure at .05. Beside these, they had no relations.

3. As for suggestions about participation of people in a three-years development plan of Tambol Bankae Administrative Organization, Phuk hai district, Ayutthaya province; making decision plan in some group suggested problems were not consider, lack of people's participation, present only personnel problems, lack of publicizing in making community, people took participate in community without understanding, people didn't get news and conclusion of three year development plan. Suggestions; they should find ways to encourage people to have participation in making tambol development plan, participators should suggest in front of all in meeting, government should publicize to participate in tambol community showing good things and announce to acknowledge people about achievement of tambol community.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งได้ให้แหล่งความรู้ ใ้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ ในการศึกษา คั่นคว้า ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเหล่านี้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณในความกรุณาช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งจาก พ.ต.อ. ดร. กิจพิณัฐ อูสาโท อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์วรวุฒิ บางเขียว อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และคณาจารย์ทุกท่าน เป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ สำนักงานของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ทุกท่าน ที่ได้ช่วยอนุเคราะห์ประสานงานด้านต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงด้วยความมีมิตรไมตรีที่ดียิ่ง

ขอขอบคุณ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค นายสำรวน แสงหึ่งห้อย นายกองศักดิ์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค และผู้ตอบแบบสอบถาม ทุก ๆ ท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอตอบแทนคุณ บิดา มารดา ซึ่งเป็นครูคนแรกของชีวิต ครอบครัว(ตนเอง) และเพื่อนที่ดีทุกท่าน ที่ได้ให้การดูแล สนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง และเป็นกำลังใจในการเรียนและการทำสารนิพนธ์จนสำเร็จการศึกษาอย่างสมบูรณ์

นิตยา วุฒิ

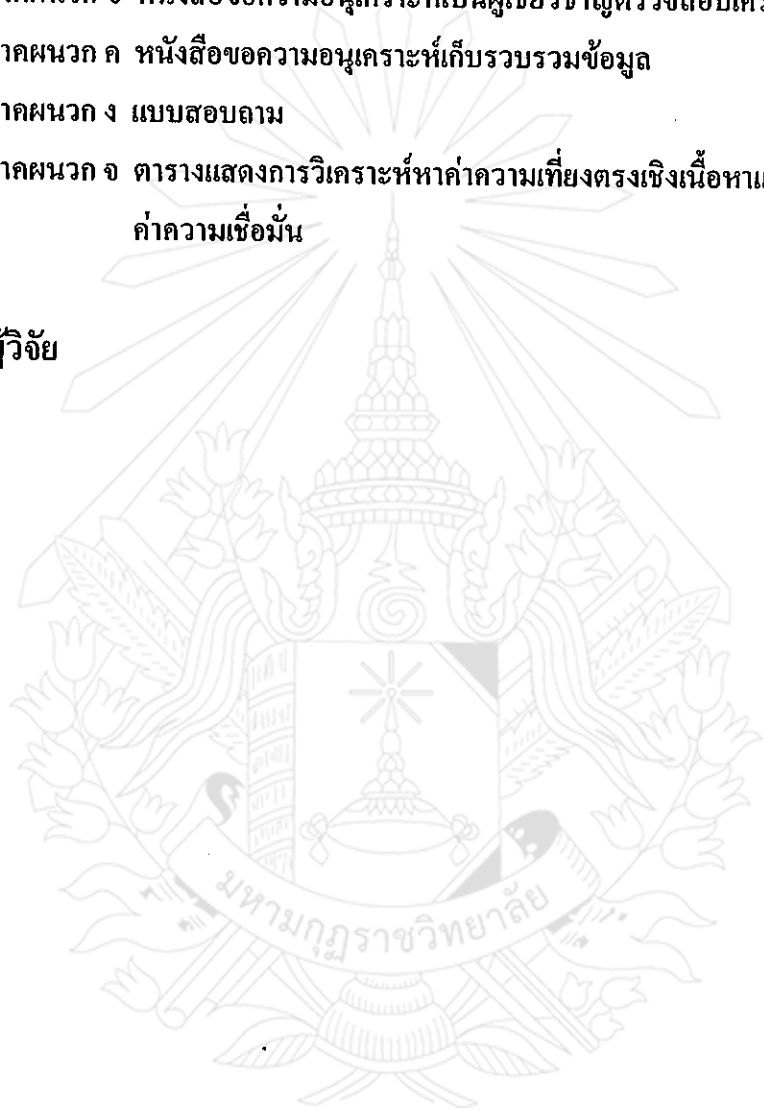
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประชาคม	15
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น	20
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา	23
2.5 สภาพพื้นที่ทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	27
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	37

บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	38
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
3.2	เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	39
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
3.4	การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	40
3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล	41
3.7	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	42
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
4.1	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
4.2	ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ตอนที่ 1	ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	46
ตอนที่ 2	วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เทศบาลตำบลชลบุรี อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี	49
ตอนที่ 3	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	54
ตอนที่ 4	ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	69
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
5.1	สรุปผลการวิจัย	72
5.2	อภิปรายผลการวิจัย	74
5.3	ข้อเสนอแนะ	78
5.3.1	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	78
5.3.2	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	79

	๗
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	85
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	87
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	91
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม	93
ภาคผนวก จ ตารางแสดงการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและ ค่าความเชื่อมั่น	100
ประวัติผู้วิจัย	107

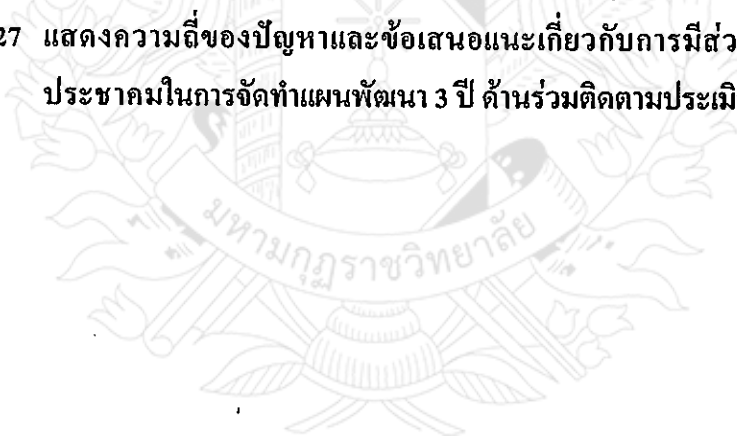

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค	29
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	46
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	46
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	47
ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง	48
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	49
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ	50
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านร่วมปฏิบัติ	51
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านร่วมติดตามประเมินผล	52
ตารางที่ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน พัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยรวม	54
ตารางที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน พัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ	55

ตารางที่ 4.11	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมปฏิบัติ	55
ตารางที่ 4.12	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมติดตามประเมินผล	56
ตารางที่ 4.13	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยรวม	57
ตารางที่ 4.14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมคิดร่วมตัดสินใจ	58
ตารางที่ 4.15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมปฏิบัติ	59
ตารางที่ 4.16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านติดตามประเมินผล	60
ตารางที่ 4.17	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยรวม	61
ตารางที่ 4.18	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ	62
ตารางที่ 4.19	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมปฏิบัติ	63
ตารางที่ 4.20	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมติดตามประเมินผล	64

ตารางที่ 4.21	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการดำรงตำแหน่งกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยรวม	65
ตารางที่ 4.22	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการดำรงตำแหน่งกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ	66
ตารางที่ 4.23	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการดำรงตำแหน่งกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมปฏิบัติ	67
ตารางที่ 4.24	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการดำรงตำแหน่งกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมติดตามประเมินผล	68
ตารางที่ 4.25	แสดงความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ	69
ตารางที่ 4.26	แสดงความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ด้านร่วมปฏิบัติ	70
ตารางที่ 4.27	แสดงความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ด้านร่วมติดตามประเมินผล	70

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 โครงสร้างในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค	32
แผนภูมิที่ 2.2 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	37

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางในการดำเนินการไว้ล่วงหน้า โดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ในท้องถิ่น ทั้งด้านทรัพยากร ทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสม สภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นพร้อม ๆ กัน เป็นการปรับแนวความคิดในการบริหารงานแบบเดิม ให้เป็นความคิดใหม่ ที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้น มีการจัดทำการประชุมประชาคม เพื่อให้ประชาชนร่วมกันเสนอปัญหา ร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมแก้ไขปัญหารวมทั้งการติดตามปัญหาและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดการศึกษาปัญหาท้องถิ่น การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวนโยบายและแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นในระยะยาว การคัดเลือก การจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหา การคัดเลือกแผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับทรัพยากรในท้องถิ่น และแนวทางการพัฒนาประเทศ

เนื่องจากการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเกี่ยวข้องกับกำหนดยุทธศาสตร์ การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีความเป็นอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น และการดำเนินตามแผน แต่ความเป็นอิสระนั้นไม่ได้หมายถึงความเป็นอิสระในฐานะเป็นรัฐอิสระ ยังคงต้องอยู่ในกำกับตรวจสอบ โดยรัฐและประชาคม และผู้ที่รับผิดชอบกับการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักว่าแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนกระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัดในระดับจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาอำเภอในระดับอำเภอ ในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับจังหวัด และอำเภอนั้น ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคมจะมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ซึ่งแต่เดิมการจัดทำแผนงาน/โครงการต่าง ๆ จะถูกกำหนดขึ้น โดยหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานส่วนภูมิภาค โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นเอง ทำให้การพัฒนาที่ผ่านมาไม่สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเท่าที่ควร

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นรูปแบบของการปกครองที่เกิดจากระบบการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นเพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้ และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น แต่เนื่องจากกระบวนการวางแผนพัฒนา มักจะเป็นหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น และพนักงานอบต. ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเป็นผู้สำรวจนำข้อมูลพื้นฐานปัญหาในพื้นที่ต่าง ๆ มาวิเคราะห์แล้วกำหนดแผนงานและโครงการ การแก้ไขปัญหา ซึ่งทำให้การจัดทำแผนพัฒนา และการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นเกิดความไม่ก้าวหน้า เนื่องจากขาดความมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมกันพัฒนาในลักษณะร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ซึ่งจะเกิดผลต่อความรับผิดชอบร่วมกัน ของประชาชนต่อเป้าหมายการพัฒนา

เนื่องจากการดำเนินงานตามแผนงานและ โครงการพัฒนาท้องถิ่นมักเกิดความขัดแย้ง มีอุปสรรคปัญหา ความไม่พอใจ จากการดำเนินงานตามแผนงานและ โครงการพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งมักจะให้น้ำหนักด้านการจัดทำแผนพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐานเป็นส่วนมาก แต่ขาดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน เช่น การจัดทำแผนพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนและคุณค่าทางสังคม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจ จากกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในช่วงที่ผ่านมาไม่สามารถส่งผลให้เกิดความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอย่างยั่งยืน ได้ ตัวอย่างเช่น การร้องเรียนการดำเนิน โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กของ อบต.

สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค จะประสบปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากปัญหาการมีส่วนร่วมในลักษณะความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่ได้มาจากการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การร่วมเสนอปัญหา ร่วมวิเคราะห์ปัญหา หรือการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมักจะกำหนดแผนพัฒนาขึ้นมาโดยใช้วิสัยทัศน์ของตนเองเป็นหลัก ทำให้ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน จนเกิดความขัดแย้งและการพัฒนาไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร¹

¹ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค, รายงานติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี ประจำปีงบประมาณ 2551, (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค 2551, หน้า 11. (อัคราณา).

ลักษณะการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการกำหนดแผนย่อยที่จะใช้ปฏิบัติเฉพาะส่วน เนื่องจากการจัดทำแผนพัฒนาชนบทจะถูกกำหนดโดยจังหวัดและอำเภอ ดังนั้นในการจัดทำแผนระยะสามปีจึงเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องมีการร่วมกับประชาชนคือเปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ช่วยคิดหรือช่วยทำ เป็นการให้ความสำคัญแก่ท้องถิ่นที่จะได้รวบรวมแนวคิด ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองกำหนดร่างแล้วกำหนดของเขตวิธีการแล้วนำเสนอที่ประชุมเพื่อรับรองแผนระยะสั้นนี้ เป็นการตัดทอนหรือปิดกั้นไม่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนตามความประสงค์ของกำรตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมา

ผู้ศึกษาเป็นพนักงาน อบต.ที่อยู่ในพื้นที่สนใจศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหารท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสามารถนำไปใช้ปรับปรุง แก้ไขปัญหา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชามในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชามในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1. เพศของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชามในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี
2. อายุของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชามในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี
3. ระดับการศึกษาของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชามในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี

4. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนที่เป็นตัวแทนของประชามในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค จำนวน 8 หมู่บ้าน หมู่ละ 20 คน รวมทั้งหมด 160 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

- ด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ
- ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ
- ด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของประชามในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชามในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. ทำให้สามารถนำผลการวิจัยเสนอแนะให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแคในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ต่อไปและเพื่อใช้ในการเสริมสร้างความเข้าใจในการจัดทำแผนกับประชาม

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความร่วมมือของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดักใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ปฏิบัติ และติดตามประเมินผล

การมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ หมายถึง การแสดงความคิดเห็นและร่วมตกลงหรือไม่ตกลงเพื่อหาทางและแยกแยะสิ่งที่ต้องการเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ และเพื่อหาข้อมูลนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ยังไม่รู้

การมีส่วนร่วมปฏิบัติ หมายถึง การร่วมมือร่วมปฏิบัติตามกิจกรรมที่ดำเนินการในระยะเวลาที่กิจกรรมดำเนินการอยู่ เพื่อให้กิจกรรมหรือโครงการที่กำหนดขึ้นได้บรรลุผลเป็นไปตามขั้นตอน

การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล หมายถึง ร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา 3 ปี และรายงานผลการดำเนินโครงการต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

ประชาคม หมายถึง ตัวแทนของประชาชน ได้แก่องค์กรซึ่งประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนกลุ่มอาชีพ ตัวแทนกลุ่มองค์กรอื่น ๆ หมู่ละ 20 คน จำนวน 8 หมู่บ้าน รวม 160 คน

แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง เครื่องมือทางการบริหารและการพัฒนา ซึ่งเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่แนวทางในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนในตำบล เช่น แผนการพัฒนาในระยะยาว เป็นแผนที่ใช้ในการดำเนินการประมาณ 10 ปีขึ้นไป แผนระยะปานกลางพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 3 ปี และแผนระยะสั้น พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี อันมีลักษณะเป็นการกำหนดนโยบายและแนวทาง แผนงาน โครงการในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการกำหนดนโยบาย แนวทาง แผนงาน โครงการ ในการพัฒนาท้องถิ่นนั้นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยมีระยะเวลาสามปี

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การดำเนินงานของประชาคมตำบลในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร

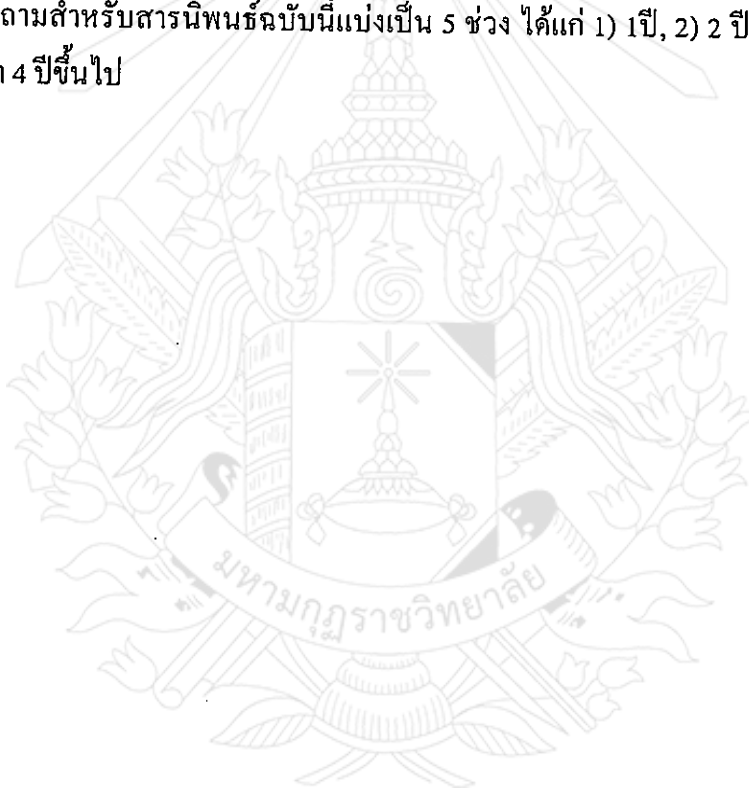
ส่วนตำบล ซึ่งประกอบด้วย ด้านการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการติดตาม ประเมินผลเพื่อสรุปผลงาน และประชาสัมพันธ์ผลงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

เพศ หมายถึง เพศของประชาคมผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 เพศ ได้แก่ เพศชายและหญิง

อายุ หมายถึง จำนวนปีอายุของประชาคมผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ระดับ 1) ต่ำกว่า 40 ปี, 2) 40 - 50 ปี, 3) 51 - 60 ปี, 4) 65 ปี ขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของประชาคมผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 6 ระดับ ได้แก่ 1) ประถมศึกษา, 2) มัธยมศึกษาตอนต้น, 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช., 4) อนุปริญญา/ปวส./ปวท., 5) ปริญญาตรี และ 6) สูงกว่าปริญญาตรี

ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง หมายถึง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของประชาคมผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 5 ช่วง ได้แก่ 1) 1ปี, 2) 2 ปี, 3) 3 ปี, 4) 4 ปี และ 5) มากกว่า 4 ปีขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นเพื่อจะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การประชาคมในรูปแบบต่าง ๆ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประชาคม
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา
- 2.5 สภาพพื้นที่ทั่วไปของพื้นที่ศึกษา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 สรุปรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาคม ให้ความสำคัญอยู่ที่การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อกำหนดความต้องการและเข้าร่วมดำเนินการในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับคณะกรรมการขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน มีผู้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ดังนี้

แมคเกรเกอร์ (Mc Gregor) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วย สภาวะเงื่อนไขที่เหมาะสมที่ให้บุคคลใช้สำหรับการเข้าไปมีอิทธิพลในการตัดสินใจในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตัวเอง

โดยที่ระดับของการเข้าไปมีอิทธิพลนั้นจะมีมากหรือน้อยก็แตกต่างกันไป ตามปัจจัยที่ประกอบไปด้วยหลากหลายประการ¹

กูนต์ และ คณะ (Koontz and Others) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารนำมาใช้โดยต้องการให้ได้รับการสนับสนุนที่เข้มแข็ง โดยตระหนักถึงผลประโยชน์ของการมีส่วนร่วมและการสร้างความยอมรับนับถือ²

ดิเรก ก้อนกลีบ กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริมให้ประชาชนในระดับท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงชนบท และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้ความสำคัญแก่การพัฒนาทรัพยากรกำลังคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคุณภาพกำลังคน การมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้นักวางแผนพัฒนาได้รับรู้ข้อเท็จจริงและแนวความคิดเห็นจากประชาชนในระดับท้องถิ่นโดยตรง จึงนับได้ว่าเป็นประโยชน์และจำเป็นต่อการพัฒนาชนบท³

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชน การที่สามารถทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้นผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องรับประกันว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ขณะเดียวกันต้องยอมรับความจริงที่ว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ ต้องมีโอกาสและได้รับการชี้แนะที่ถูกต้อง⁴

อุษฎี आयวัฒน์ กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่กระบวนการเบื้องต้นจนถึงกระบวนการสิ้นสุด โดยที่การร่วมอาจร่วมในขั้นตอนหนึ่งหรือครบวงจรก็ได้ การเข้าร่วมทั้งรายบุคคล กลุ่มคน จนถึงองค์กร ซึ่งมีความ

¹McGregor, *The Human Side of Enterprise*, New York : McGraw – Hill Book Company, 1969. p 22.

²Koontz and Others, *Management*, New York : McGraw –Hill, 1988. p 19.

³ดิเรก ฤกษ์สำราญ, *การพัฒนาชนบทเน้นการพัฒนาสังคมและแนวคิดความจำเป็นพื้นฐาน*, (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2525), หน้า 209.

⁴ยูวัฒน์ วุฒิเมธี, *หลักการพัฒนารวมชนและการพัฒนาชนบท*, (กรุงเทพมหานคร : ห.ส.น. ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2526), หน้า 20.

สอดคล้องกัน การเข้ามารับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้บรรลุการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

และหลักการของไคเซ็น (Kaizen) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมนั้นนับเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมถือว่าการมีส่วนร่วมนับเป็นหัวใจหลักที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินกิจกรรมกิจกรรมอย่างมีอาจปฏิเสธได้

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ โดยเป็นตัวนำในการกระทำกิจกรรมทุกขั้นตอน คือ ขึ้นประเมินปัญหา ขึ้นวางแผน ขึ้นการดำเนินงาน ขึ้นการจัดสรรให้ชุมชนได้รับประโยชน์ และขึ้นการติดตามประเมินผล และร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร คือ องค์กรบริหารส่วนตำบล เพื่อให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพ

2.1.1 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ลักษณะการมีส่วนร่วมที่แท้จริงและสมบูรณ์จะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (planning) เป็นการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามประเมินผล และประการสำคัญคือการตัดสินใจ
2. การดำเนินกิจกรรม (implementation) เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารในการใช้ทรัพยากรมีความรับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณและการบริหาร
3. การใช้ประโยชน์ (utilization) เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับการพึ่งพาตนเองและการควบคุมทางสังคม

---

⁵คู่มือ आयुวัฒน์, การวิเคราะห์ด้วย Correlation และ Regression Analysis. (ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ม.ป.ป., 2535), หน้า 36-38.

4. การได้รับผลประโยชน์ (obtaining benefits) เป็นการมีส่วนร่วมในการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัวสังคม หรือ วัตถุประสงค์ได้⁶

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติการ
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล⁷

บัญชา แก้วส่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น หากเข้าใจถึงวิธีการวัดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการให้ และรับอำนาจของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ แล้วการพัฒนาต่าง ๆ จะได้รับผลสำเร็จอย่างรวดเร็วขึ้นได้จำแนกการวัดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาไว้หลายแบบ เช่น

1. การจำแนกประเภทการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการพัฒนา เป็นการวัดเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่แสดงความคิดเห็นในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาตลอดจนการร่วมกันตัดสินใจกำหนดความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา เป็นขั้นตอนในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา เป็นขั้นตอนในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์และแรงงานหรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

---

⁶ปรัชญา ศรีภา, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2540, 107 หน้า.

⁷เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2525), หน้า 11-13.

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนในการได้รับผลประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลกระทบอันอาจเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุ หรือด้านจิตใจ อันแสดงออกมาในรูปธรรมต่อสังคมหรือบุคคลก็ตาม

ขั้นที่ 5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนการเข้าร่วมประเมินผลว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจจะปรากฏในรูปของการประเมินย่อย (formative evaluation) อันนับเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าที่ทำเป็นระยะ ๆ หรือกระทำในรูป การประเมินผลรวม (summative evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินสรุปรวบยอด

2. การจำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม ตามแนวความคิดของสมาคมสาธารณสุขอเมริกา (American public health association) ซึ่งจำแนกระดับความเข้มไว้ 3 ระดับ คือ

1) ระดับการตัดสินใจ (decision - making) ในระดับนี้เป็นการให้ความร่วมมือในการวางแผน และจัดการกับกิจกรรมการพัฒนาคด้วยตนเอง

2) ระดับการร่วมมือ (cooperation) ในระดับนี้เป็นการให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาตามแผนงานที่ริเริ่มโดยหน่วยงานภายนอก โดยร่วมกันเสียสละเวลา แรงงาน และทรัพย์สิน เพื่อให้แผนงานนั้นประสบผลสำเร็จการมีส่วนร่วมในระดับที่ยอมรับได้

3) ระดับการใช้ประโยชน์ (utilization) ในระดับนี้เป็นการยอมรับและใช้ประโยชน์จากบริการที่กำหนดไว้ ถือว่าการมีส่วนร่วมในระดับนี้เป็นการยอมรับบริการเท่านั้น

3. การจำแนกตามรูปแบบของการมีส่วนร่วม วิธีทางของการมีส่วนร่วม มี 2 ทาง คือ

1) การมีส่วนร่วมโดยตรง หมายถึง การที่บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาตนเอง เช่น การเข้าประชุม ร่วมอภิปราย ร่วมใช้แรงงาน หรือร่วมลงคะแนนเสียง เป็นต้น

2) การมีส่วนร่วมทางอ้อม หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมผ่านตัวแทนหรือการให้การสนับสนุน โดยไม่นำตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง

2.1.2 กระบวนการและลักษณะของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพิจารณา นับว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาไว้ ดังนี้

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาชนบทว่า ประชาชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การวางแผนดำเนินกิจกรรม การลงทุน และการปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผล

การเสริมสร้างความเข้มแข็งและระดับความเข้มแข็ง ของการรวมพลัง ในชุมชนเพื่อให้เป็นช่องทางและโอกาสในการพัฒนา ดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐานที่ดี ได้แก่ โอกาสและแหล่งพบปะแลกเปลี่ยนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการรวมกลุ่มของคนในชุมชน
2. กระบวนการเรียนรู้และตัดสินใจร่วมกันระหว่างคนในชุมชน
3. ลักษณะของความเป็นผู้นำและภาวะผู้นำของประชาชนในชุมชน
4. ระดับความคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของตนเอง
5. ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนกับสถาบันต่างๆ ในชุมชน

2.1.3 สาเหตุของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมใด ๆ ของประชาชนมีสาเหตุ 3 ประการ ดังนี้

1. ความสนใจและห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งเกิดพ้องต้องกันเป็นความสนใจและห่วงกังวลร่วมกัน
2. ความเดือดร้อน ปัญหา และความไม่พึงพอใจหรือความพึงพอใจที่เกิดขึ้นร่วมกัน
3. การร่วมมือและตกลงใจที่จะแก้ไขปัญหาคความห่วงกังวล ความเดือดร้อน ความไม่พึงพอใจหรือความพอใจ หรือความสนใจ ในระดับที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในร่วมคิด ร่วมในการปฏิบัติในทางที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมอาจเกิดจากสาเหตุอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือนุคคลสำคัญ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร
2. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลอื่นที่เคารพนับถือ หรือมีเกียรติยศ ตำแหน่งทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วยทั้ง ๆ ที่ยังไม่ศรัทธาหรือมีความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอแรง ผู้น้อยช่วยแรง เป็นต้น
3. อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลอื่นที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ เช่น บีบบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส

2.1.4 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วยปัจจัยหลายด้าน ซึ่งไม่จำกัดเพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเท่านั้น หรืออาจเกิดจากหลาย ๆ ปัจจัยส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม อาชีพ การศึกษา ประสบการณ์ ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ สภาพปัญหา ความต้องการ ความเชื่อของบุคคล ค่านิยม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณีของสังคม ความคาดหวัง จิตสำนึกและตระหนักรู้แรงเสริมการเปิดโอกาสของกฎเกณฑ์ สังคมและกฎหมายบ้านเมือง และสถานะทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคล

ปัจจัยทางวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมซึ่ง ได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคล คือ อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม อาชีพ การศึกษา ถิ่นที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น

ปัจจัยอื่น ๆ เช่น การอาศัยอยู่ในเมืองหรือชานเมือง จำนวนสมาชิกในครอบครัว และลักษณะครอบครัว ค่านิยม และทัศนคติ

2.1.5 ประเภทของการมีส่วนร่วม

ประเภทของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประเภท คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม และผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินบุคคล¹

2.1.6 แนวทางการพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วม

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ ได้เสนอหลักการ และแนวทางการพัฒนาที่ให้เกิดการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ยึดหลักความต้องการ และปัญหาของประชาชน เป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม ถ้าหากกิจกรรมที่จะนำไปให้ประชาชนเป็นเรื่องใหม่ ต้องใช้เวลาในการกระตุ้นเร้าความสนใจให้ ความรู้ความเข้าใจจนประชาชนยอมรับความจำเป็นและประโยชน์ในการที่จัดทำกิจกรรมเหล่านั้น
2. กิจกรรมต้องดำเนินการในลักษณะกลุ่ม เพื่อรับผิดชอบร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่มปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมที่เห็นแก่ส่วนร่วม ทำงานเสียสละเพื่อ ประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าส่วนตัว
3. แนวทางการพัฒนาในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของ ประชาชนที่รับดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องพึ่งพาทายนอก เฉพาะในระยะเริ่มแรกต้องไม่ทุ่มเท ในลักษณะการให้เปล่าโดยสิ้นเชิง ต้องทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกเป็นเจ้าของกิจกรรมและต้อง

---

¹ บัญชร แก้วส่อง, “รูปแบบทางสังคม – จิตวิทยาสำหรับการอธิบายการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนา”, วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ), 2531, หน้า 16.

สามารถทำต่อไปเองได้ เมื่อการช่วยเหลือจากภายนอกสิ้นสุดลง การช่วยเหลือตนเองและการพึ่งตนเองเป็นหลักสำคัญที่ต้องเริ่มต้นตั้งแต่ต้น

4. กิจกรรมพัฒนาที่นำเข้าไปในชุมชน ต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ความพร้อมรับของชุมชน ซึ่งหมายถึง การใช้ทรัพยากรชุมชนจะต้องสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน

5. การเริ่มต้นกิจกรรมต้องอาศัยผู้นำชุมชนซึ่งหมายถึง ผู้นำชุมชนตามธรรมชาติที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ผู้นำทางศาสนา ผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งจากทางราชการ เพื่อเป็นผู้บุกเบิก และชักนำชาวบ้านต่อไป ผู้นำชุมชนโดยทั่วไปจะสามารถปรับทัศนคติ และการยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ได้เร็วกว่า และเป็นผู้ที่ชาวบ้านมีศรัทธาในตัวอยู่แล้ว การเริ่มต้นจากผู้นำจึงไปได้เร็วกว่าและได้รับการยอมรับมากกว่าประชาชนทั่วไป

6. ขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นต้น กล่าวคือ ร่วมค้นหาข้อมูล ร่วมหาสาเหตุของปัญหา ร่วมปรึกษาหาทางแก้ไขปัญหา ร่วมการตัดสินใจร่วม การวางแผน ร่วมการปฏิบัติงาน ร่วมการติดตามผลงาน จนถึงขั้นการร่วมบำรุงรักษาในระยะยาวต่อไป⁹

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน มีรูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน เช่น การรวมกลุ่มเยาวชน กลุ่มต่าง ๆ

2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน เช่น กรรมการของกลุ่ม ชุมชน กรรมการ กลุ่มเลี้ยงไหม คณะกรรมการหมู่บ้าน

3. การมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ (Open – Participation) โดยผ่านผู้แทนที่ไม่ใช้องค์กรของประชาชน เช่น สถาบัน หน่วยงานที่เชิญชวน เปิดโอกาสให้ประชาชนไปมีส่วนร่วม

จากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้วิจัยสรุปเป็นแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ คือ การมีส่วนร่วมเป็นการเปิด โอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปร่วมคิด ร่วมริเริ่ม ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และรับผิดชอบในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของชุมชนหมู่บ้าน ตำบล ซึ่งลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าวนี้ จะเข้าไปร่วมในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและรับผิดชอบร่วมกันกับคนในสังคม และเพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐาน

⁹ไพรัตน์ เดชะรินทร์, นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527), หน้า 6.

คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้สูงขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ 5 ลักษณะดังนี้

1. การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา ได้แก่ สืบหาข้อมูล ร่วมประชุมวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ร่วมตัดสินใจสาเหตุแท้จริงของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ได้แก่ ร่วมกำหนดปัญหาในการพัฒนาชนบทร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
3. การมีส่วนร่วมปฏิบัติ ได้แก่ ร่วมออกแรงงาน ร่วมออกวัสดุ ร่วมให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล ได้แก่ ร่วมเป็นกรรมการติดตามงาน ร่วมสำรวจความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติงาน
5. การมีส่วนร่วมอื่น ๆ ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล การศึกษาดูงานนอกสถานที่ การจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกประชาคมการเปิดเผยข้อมูลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การแต่งตั้งประชาคมตำบลอย่างเป็นทางการ¹⁰

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การแสดงออกถึงพฤติกรรมด้วยความสมัครใจ เต็มใจ มีอิสรภาพในการแสดงออกในสิทธิของประชาชน มีความรู้ดีของตนเองไม่ถูกรอบงำ มีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่โครงการ โดยผ่านกระบวนการสื่อสารที่มีข้อมูลถูกต้องและสมบูรณ์ โดยไม่กระทบกระเทือนถึงสถานะภาพทางหน้าที่การงานและสังคม และได้รับผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ต่อตนเองและหรือพวก หรือชุมชน สังคมและการมีส่วนร่วมอาจใช้ได้ทั้งทางตรงและผ่านผู้แทนมามีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติตามแผนและ โครงการและร่วมติดตามประเมินผล

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประชาคม

2.2.1 ความหมายของประชาคม

มีนักคิดนักวิชาการให้ความหมายคำว่า “ประชาคม” ไว้มากมายและได้แสดงความคิดเห็นไว้นานาพรรณและที่สำคัญหากจะกล่าวถึงประชาคมก็มักจะพูดถึงคำว่า อารยสังคม วิธีประชา

¹⁰นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์, กลวิธีแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์, 2540), หน้า185.

และสังคมเข้มแข็ง ซึ่งทั้ง 4 คำนี้จะมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันเสมือนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนี้

ประเวศ วะสี ให้ความหมาย “ประชาคม” ว่าหมายถึง เรื่องของบุคคลที่มีการติดต่อสื่อสารกันหรือมีการรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความรัก มีมิตรภาพ มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติบางสิ่งบางอย่างและมีระบบการจัดการในระดับกลุ่ม¹¹

อเนก เหล่าธรรมทัศน์, ชูชัย สุภวงค์ และยุวดี คาคการณีกัล ให้ความหมายของคำว่า “ประชาคม” หรือเรียกอีกอย่างว่า “อารยสังคม” หมายถึง ความสมานฉันท์ ความกลมเกลียว ความกลมกลืนที่ครอบคลุมทุกคนชั้นของสังคม โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษกับประเด็นของ “คนชั้นกลาง” “การมีส่วนร่วม” “ความผูกพัน” และ “ความสำนึกของความเป็นพลเมือง” กล่าวคือ มีการแสวงหาความร่วมมือและการมีส่วนร่วมและด้วยสำนึกที่มีต่อความเป็นพลเมืองหรือ Citizenship นั่นเอง¹²

ชัยอนันต์ สมุททนิช ให้ความหมายของ “ประชาคม” ในลักษณะของ “สังคมเข้มแข็ง” ว่าหมายถึง พลังทางสังคมที่มาจากทุกส่วน ทุกวิชาชีพ ทุกระดับรายได้ ทุกภูมิภาคของประเทศ ซึ่งหากแม้ว่าสังคมโดยรวมมีความเข้มแข็ง นักธุรกิจ นักวิชาชีพ นักศึกษา ปัญญาชน ชาวบ้าน ร่วมกันผลักดันสังคมปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานก็จะเปลี่ยนแปลงได้¹³

จากความหมายดังกล่าวผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า “ประชาคม” หมายถึง การที่คนในสังคม ซึ่งมีจิตสำนึกร่วมกัน มารวมตัวกันในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกันในการกระทำบางอย่าง ทั้งนี้ด้วยความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์สาธารณะ

2.2.2 ลักษณะของประชาคม

ทวีศักดิ์ นพเกสร ได้อธิบายถึงลักษณะสำคัญของประชาคมไว้ ดังนี้

มีความหลากหลาย ซึ่งนับเป็นคุณลักษณะสำคัญในเชิงองค์ประกอบของสังคม กล่าวคือ สังคมใด ๆ ที่ขาดความหลากหลายมีเพียงมิติเดียว รูปแบบเดี๋ยวก็นคงเป็นสังคมที่ขาดการเรียนรู้ ขาดจินตนาการและเอื้อให้เกิดพัฒนาการกับคนรุ่นต่อ ๆ ไป ลักษณะของสังคมก็เปรียบได้ดั่งเช่นระบบนิเวศน์ของธรรมชาติที่ยึดเกี่ยวได้สมดุลกันบนพื้นฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งอาจจำแนกออกเป็นความหลากหลายด้าน ๆ ดังนี้

¹¹ประเวศ วะสี, ประชาคมตำบล, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2541), หน้า 28.

¹²อเนก เหล่าธรรมทัศน์, ชูชัย สุภวงค์ และยุวดี คาคการณีกัล, ประชาสังคมกับการพัฒนาสุขภาพ, (กรุงเทพมหานคร : พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2539), หน้า 41.

¹³ชัยอนันต์ สมุททนิช, การจัดการพัฒนาส่วนองค์กรรวม, (กรุงเทพมหานคร : มปท., 2539), หน้า 40.

1) ความหลากหลายของการรวมตัว ระดับของการรวมตัวของคนในสังคมนั้นอาจมีแตกต่างหลากหลายกันไปตามระดับความพร้อมหรือลักษณะของกิจกรรมที่สนใจร่วมกันตั้งแต่การเป็นกลุ่มชมรม องค์กร สมาคม สถาบัน มูลนิธิ สภา สมาพันธ์ สหกรณ์ คณะกรรมการ เป็นต้น

2) ความหลากหลายเชิงพื้นที่ ลักษณะการรวมตัวอาจยึดอาศัยพื้นที่หรืออาณาบริเวณเป็นขอบเขตของการรวมตัวกัน เช่น กลุ่มจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ชุมชน เขตในละแวกบ้าน หรืออาจเป็นขอบเขตเชิงลุ่มน้ำ คลอง เป็นต้น

3) ความหลากหลายในรูปแบบกิจกรรม กิจกรรมที่ทำก็อาจแบ่งตามลักษณะของรูปแบบและความถนัดของกลุ่มองค์กรนั้น ๆ อาทิ กลุ่มที่ให้ความสนใจในเชิงการรณรงค์ เผยแพร่กิจกรรม เฉพาะด้านการแสดงกิจกรรม เฉพาะด้านการพัฒนาชุมชน เป็นต้น แต่ในหลายองค์กรนั้นก็มักผสมผสานกิจกรรมหลาย ๆ ด้าน เข้าด้วยกันตามความเหมาะสม และความถนัดของตนเอง

4) ความหลากหลายในเชิงประเด็นความสนใจ/ปัญหา ความสนใจย่อมก่อให้เกิดความหลากหลายของการรวมตัว อาทิเช่น กลุ่มที่ให้ความสนใจด้านสังคมสงเคราะห์ การออมทรัพย์

5) ความหลากหลายของกลุ่มที่มารวมตัวกัน เช่น วัย อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ การศึกษา เป็นต้น

มีความเป็นชุมชน ในความหมายของประชาคม อาจครอบคลุม ความหมายที่กว้างถึงบริเวณหรือบริบทขนาดใหญ่ที่สามารถเชื่อมโยงติดต่อถึงกัน ในทางใดทางหนึ่ง หรือพิจารณาถึงความเป็นชุมชนในกลุ่มองค์กรเล็ก ๆ ที่ร่วมตัวด้วยความรัก ความผูกพัน ความเอื้ออาทร ความสนใจและ หรือผลประโยชน์ร่วมกัน ความเป็นชุมชนจะต้องคำนึงให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของแต่ละสังคม

รวมตัวกันบนจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมหรือบนสำนึกสาธารณะ ด้วยจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง (Public Consciousness) ของสังคมแห่งการเรียนรู้

เกิดกิจกรรมและความต่อเนื่อง มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันหรือเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร ต้องมีระบบการจัดการที่ดีมีระบบการสื่อสาร แลกเปลี่ยน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน

2.2.3 องค์กรประกอบ และลักษณะความสำคัญของประชาชน¹⁴

อนุชาติ พวงสำลี และวีระบุรณม์ วิสารสกุล ได้สรุปและอธิบายถึงองค์ประกอบ ลักษณะความสำคัญ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของประชาคมได้ ดังนี้

¹⁴ทวีศักดิ์ นพเกษตร, วิถุตสังคมไทย 2540 กับบทบาทวิทยาการ กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อจัดเวทีประชาคม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาธากรศึกษาดินแดนกรมการปกครอง, 2542), หน้า 63-75.

องค์ประกอบของการประชาคมที่สำคัญ คือ

1) มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คือ กลุ่มประชาคมจะต้องมองเห็นอนาคตข้างหน้าร่วมกันเรียนรู้และเข้าใจร่วมกันถึงทิศทางข้างหน้าที่จะไปด้วยกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน หากมีเช่นนั้นแล้วประชาสังคมจะไม่มีพลัง ขาดไว้ซึ่งทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน

2) มีความเป็นธรรมชาติ ที่มีใช้การแต่งตั้ง จัดตั้ง ด้วยความเป็นองค์กรของสังคมที่อยู่ นอกเหนือจากการควบคุมของอำนาจรัฐ ประชาคมจึงต้องเกิดขึ้นบนเงื่อนไขของความสำนึกที่จะดำเนินกิจกรรมร่วมกันบนพื้นฐานของการเติบโตอย่างธรรมชาติ การจัดตั้งหรือแต่งตั้งโดยอำนาจรัฐย่อมทำให้องค์กรและการดำเนินกิจกรรมขาดอิสระ ในที่สุดจะขาดความยั่งยืนต่อเนื่องหรือกล่าวอีกด้านหนึ่ง การเกิดและการเจริญเติบโตอย่างเป็นธรรมชาติ ย่อมเป็นเครื่องพิสูจน์ว่าระดับแห่งจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง (Civic Consciousness) จะแสดงศักยภาพในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันที่ซับซ้อนของชุมชนหรือท้องถิ่น ได้มากน้อยเพียงใด

3) มีความรัก ความเอื้ออาทร สมานฉันท์ การรวมกลุ่มของประชาคมบนพื้นฐานที่หลากหลาย นั้นจำเป็นต้องสร้างขึ้นมาบนพื้นฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและสามัคคี ความรักสมานฉันท์จะเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการร่วมมืออย่างมีพลัง

4) มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ ประชาคมจะต้องสร้างและสะสมองค์ความรู้ที่สามารถปรับใช้และเรียนรู้เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา และที่สำคัญกลุ่มประชาคมจะต้องมีศักยภาพและความสามารถพอที่จะแสวงหาความรู้

5) มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือทำกิจกรรมร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันของคนในสังคม จะช่วยให้เกิดพลัง “เกิดปัญญาหมู่” “เกิดในหมู่” การก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน จำเป็นต้องอาศัยเทคนิควิธีการมากมายหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่แต่ละกลุ่ม ซึ่งจะต้องมีการคิดร่วมกัน

6) มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่อง มีเครือข่ายความร่วมมือการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้สังคมเติบโตขยายตัวมั่นคง การสื่อสารจะไม่เป็นการสั่งการในแนวดิ่ง แต่จะเป็นการสื่อสารในแนวราบ ดังนั้น การคิดค้นรูปแบบการสื่อสารและการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ นับเป็นสิ่งสำคัญต่อประชาชนอย่างยิ่ง

7) มีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ จุดอ่อนของภาคสังคมคือความสามารถในการจัดการ การเติบโตของภาคธุรกิจที่มีความเข้มแข็ง มีพลังก็เพราะมีระบบการจัดการที่ดี ดังนั้น การสร้างประชาคมจะต้องวางอยู่บนพื้นฐานของการจัดการที่ดี การจัดการที่ดีต้องดีทั้งองค์กรคือ มีระบบและประสิทธิภาพทั้งคนและองค์กร

2.2.4 ลักษณะ และความสำคัญของประชาคม มีดังนี้

กระแสความคิดเกี่ยวกับประชาคม ทำให้มีผู้พยายามสร้างระบบการรวมตัวของสังคม หรือ กลุ่มคน ขึ้นในทุกระดับเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการร่วมกันคิดวางแผน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง เช่น มีการรวมตัวกันเป็นประชาคมจังหวัด อำเภอ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดำเนินกิจกรรมของประชาคมจังหวัดและอำเภอ ย่อมขาดความยั่งยืนต่อเนื่อง หากขาดการเชื่อมโยงฐานล่าง นั่นคือ ประชาคมตำบลหมู่บ้าน จึงเป็นข้อเรียกร้องประชาคมในระดับสูงขึ้นไป และเป็นกระบวนการส่งเสริมให้องค์กรประชาชนและประชาชนในระดับตำบลหมู่บ้าน เกิดการเรียนรู้และตัดสินใจแก้ไขปัญหามุมชนภายใต้การระดมทรัพยากรและการกระตุ้นความร่วมมือและสนับสนุนจากส่วนราชการหรือสถาบันต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนทางด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลไกของการวางแผนการบริหารจัดการของตำบล ในการแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยใช้กลไกของการวางแผนการบริหารจัดการของตำบล ดังนั้น ประชาคมตำบลจะเป็นการสร้างเวทีให้องค์กรประชาชนและประชาชนได้พัฒนาศักยภาพ ความคิดและการปฏิบัติที่จะมีส่วนร่วมตัดสินใจของชุมชนมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดความเป็นเจ้าของรักและห่วงแหนชุมชน

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบสำคัญของประชาคม อาจสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- 1) เป็นเวทีหรือกลไกของการประสานการวางแผน และบริหารจัดการพัฒนาในระดับตำบลกับองค์กรที่รัฐกำหนดให้ตอบสนองปัญหาความต้องการของประชาชนในตำบลภายใต้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
- 2) ระดมทรัพยากรและความร่วมมือการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ ภายในชุมชนและองค์กรภายนอกชุมชน เพื่อนำไปการบริหารการพัฒนาที่ได้กำหนดโดยชุมชน
- 3) เสนอแนะแนวทางพัฒนาที่เป็นข้อเสนอของประชาคมตำบล หมู่บ้านเข้าสู่กระบวนการบริหารการพัฒนาของส่วนราชการอย่างเป็นระบบ
- 4) เผยแพร่ความคิดเห็นและข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน
- 5) ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาชุมชน เพื่อนำไปสู่การวางแผน การบริหารจัดการพัฒนาตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ¹⁵

¹⁵ อนุชาติ พวงสำลี และวีระบุรณ วิสารทสกุล, ข้อเสนอเชิงแนวคิดเพื่อการพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์ประชาคมจังหวัด, (นครปฐม : คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539), หน้า 42-47.

สรุปการประชาคม เป็นเรื่องของบุคคลที่มีการติดต่อสื่อสารกันหรือมีการรวมกลุ่มกัน โดยการรวมกลุ่มจาก ทุกวิชาชีพ ทุกระดับรายได้ มารวมตัวกันกระทำบางอย่าง ด้วยความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการให้เกิดความรู้สึกร่วมกันเพื่อประโยชน์สาธารณะ

2.3 แนวคิดการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ชัยยุทธ รัตนปัทมวรรณ ได้สรุปถึง ลักษณะการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ความจำเป็นในการจัดทำกรปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

2.3.1 ลักษณะการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ในระบบประชาธิปไตยของประเทศไทย มีการแบ่งลักษณะการบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหรือการปกครองท้องถิ่น คือ กิจการงานบางประการที่รัฐมอบหมายให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นรับไปบริหารงานเอง ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 69 บัญญัติไว้ว่า “ท้องถิ่นได้เห็นสมควรจัดให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นให้จัดระเบียบการปกครองเป็นราชการส่วนท้องถิ่น”

ลักษณะของการมอบอำนาจให้ประชาชนปกครองให้ช่วยกันคิดริเริ่มหรือตัดสินใจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนได้เสียของตนนี้ เป็นลักษณะของการกระจายอำนาจ (Decentralization) ลักษณะนี้ทำให้เกิดมีการปกครองตนเองและความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่ก็ยังอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของรัฐตามสมควร เนื่องจากส่วนท้องถิ่นเป็นงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และมีเจตนาจะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานให้มาก ดังนั้นการจัดรูปแบบของกิจการและบริหารงานต่าง ๆ จึงแตกต่างไปจากการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กล่าวคือ รูปแบบของการปกครองท้องถิ่นที่เป็นหลักกว้าง ๆ นั้น คล้ายคลึงกับรูปแบบการปกครองประเทศ คือให้มีฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ โดยให้ฝ่ายนิติบัญญัติเป็นองค์ประกอบแสดงให้เห็นถึงลักษณะการปกครองตนเอง ด้วยการให้ราษฎรเลือกผู้แทนของตน เข้าไปกำหนดนโยบายการบริหารในท้องถิ่น ส่วนฝ่ายบริหารเป็นผู้รับนโยบายของฝ่ายนิติบัญญัติมาปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จ

2.3.2 ความจำเป็นในการจัดการปกครองท้องถิ่น

ในสังคมใดก็ตาม โดยเฉพาะสังคมประชาธิปไตย การสนับสนุนของประชาชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง และวิธีการหนึ่งที่สำคัญสำหรับระบอบประชาธิปไตยคือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะความต้องการในการเลือกสรรตัวแทนของตนเพื่อดำเนินการถึงแม้ว่ารัฐบาลในแต่ละประเทศจะมีแนวโน้มในการกระชับและรวมอำนาจการปกครองสู่ศูนย์กลางเพื่อ

ประโยชน์ในแง่เสถียรภาพความมั่นคง หรือโอกาสพัฒนาเศรษฐกิจสังคมโดยส่วนร่วมก็ตาม ก็โดยที่การรวมอำนาจในลักษณะเช่นนี้ ไม่เพียงพื่อต่อการตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการระดับท้องถิ่นได้อย่างครอบคลุมบางส่วน ขณะเดียวกันรัฐบาลกลางก็จำเป็นต้องจัดให้มีการกระจายความรับผิดชอบและอำนาจในการปกครองตนเองให้ที่ท้องถิ่นด้วย

2.3.3 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นผลที่เกิดจากความจำเป็นของรัฐบาลในการกระจายอำนาจการปกครองบางส่วน โดยให้ท้องถิ่นดำเนินการบางอย่างได้ด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นเอง การปกครองท้องถิ่นจึงมิใช่การปกครองโดยอิสระอย่างสิ้นเชิงหรือมิใช่การปกครองที่เกิดจากสิทธิของชุมชนท้องถิ่น แต่เป็นผลที่เกิดจากรัฐเป็นผู้ให้การปกครองท้องถิ่น¹⁶

นักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า การปกครองท้องถิ่นไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

Holloway (ฮอลโลเวย์) ได้อธิบายว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนแห่งหนึ่ง แห่งใด ที่มีองค์การเกิดขึ้น ทำหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่กำหนด มีอำนาจในการบริหารงานคลัง มีอำนาจในการวินิจฉัย ตัดสินใจ และสภาพของท้องถิ่นเป็นองค์การสำคัญขององค์การนี้¹⁷

มอนเทโก (Montago) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีการเลือกตั้ง โดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบ ซึ่งตนสามารถที่จะให้ได้โดยปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง หรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้ หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด¹⁸

อุทัย หิรัญโต ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินกิจการบางอย่าง เพื่อบำบัด ความต้องการของตนเอง การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่ง

¹⁶ชัยยุทธ รัตนปัทมวรรณ , การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.), วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ขอนแก่น), 2544. หน้า 28.

¹⁷Holloway William V. State and Local Government in the United State อ้างถึงในเรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

¹⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 22.

ประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาเองทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้ มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม¹⁹

2.3.4 รูปแบบการบริหารราชการท้องถิ่นไทย

การปกครองท้องถิ่นนั้น เป็นที่เข้าใจว่าจะบังเกิดผลดีหรือประโยชน์อย่างแท้จริงในการปกครองตนเองจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างแท้จริง เช่น ให้ความสนใจต่อการเลือกตั้ง แสดงความคิดเห็นและนอกจากนั้นความสำเร็จของการปกครองท้องถิ่นก็ต้องอยู่ที่ประชาชนให้การสนับสนุนด้วย เช่น ประชาชนรักความสะอาด ประชาชนต้องการให้ท้องถิ่นจัดบริการที่ดีมีประสิทธิภาพ ท้องถิ่นต้องมีเงินหรือมีงบประมาณ ประชาชนเต็มใจเสียภาษีท้องถิ่น เมื่อเป็นเช่นนี้ การปกครองท้องถิ่นก็จะประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ในการปกครองตนเองอย่างแท้จริง รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ทุกประเทศก็จะคำนึงถึงสภาพท้องถิ่นหรือสภาพของชุมชนเป็นหลัก

รูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทย ในปัจจุบันมีอยู่ 5 รูปแบบ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)
2. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
3. เทศบาล
4. กรุงเทพมหานคร (กทม.)
5. เมืองพัทยา

จากแนวคิดการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยสรุปมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ

1. การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองซึ่งรัฐกระจายอำนาจในการปกครองท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง หรือหลาย ๆ ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการภายในขอบเขตกิจการที่รัฐมอบหมายให้กระทำได้ ซึ่งจะต้องมีประชาชนเข้าร่วมดำเนินการภายในขอบเขตกิจกรรมที่รัฐมอบหมายให้กระทำได้ ซึ่งจะต้องมีประชาชนเข้าร่วมดำเนินการไม่ว่าในฐานะ ผู้ปกครองท้องถิ่น ผู้เลือกตัวแทนเข้ามาปกครอง ผู้กำหนด เสนอแนะนโยบาย ผู้ควบคุม หรือผู้เข้าร่วมในรูปแบบอื่น เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนได้ตระหนักถึงทรัพยากรในท้องถิ่น โดยใช้อย่างประหยัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นมีเหตุผลและสาเหตุที่สำคัญ ดังนี้

เหตุผลทางกายภาพหรือลักษณะทางภูมิศาสตร์ ยิ่งประเทศมีขนาดกว้างใหญ่และภูมิประเทศเป็นอุปสรรคขัดขวางการเดินทาง หรือมีการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐานในการคมนาคมต่ำ เช่น

¹⁹อุทัย หิรัญโต, สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา มานุษยวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ โอเดียนสโตร์, 2523), หน้า 32.

ถนนหนทางต่าง ๆ ยังไม่ดี รัฐบาลย่อมไม่สามารถจัดบริการจากส่วนกลางให้แก่ชุมชนท้องถิ่น โดยตรงได้อย่างเต็มที่ จึงจำเป็นต้องกระจายอำนาจปกครองให้ท้องถิ่นดำเนินการได้ด้วยตนเอง

เหตุผลทางด้านวัฒนธรรมและประชากร สังคมระดับประเทศมักประกอบด้วยชุมชนย่อย ๆ มีศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ลักษณะเชื้อชาติและความคิดความต้องการผิดแผกแตกต่างกัน ออกไป ถึงแม้ว่าชุมชนเหล่านี้จะอยู่ร่วมกันยอมรับแนวทางการปกครองร่วมกันก็ตาม แต่รัฐบาลก็ ยอมรับว่าชุมชนเหล่านี้มีความแตกต่างกัน ไม่อาจกำหนดกฎเกณฑ์ที่กว้าง ๆ หรือจัดบริการที่ ตอบสนองความต้องการของแต่ละชุมชนได้โดยทั่วถึง จึงจำเป็นต้องให้ชุมชนท้องถิ่นเหล่านี้มี อำนาจการปกครองตนเองได้ตามความจำเป็น

เหตุผลทางการบริหาร การที่รัฐบาลจะรวมอำนาจสู่ศูนย์กลางและดำเนินกิจกรรมเองเสีย ทุกอย่างนั้น ย่อมก่อให้เกิดความไร้เสถียรภาพ เช่น ถ้ารัฐบาลกลางต้องรับผิดชอบตัดสินใจทุกเรื่อง ไม่ว่าเรื่องเล็กแค่ไหนก็ตามย่อมมีผลเสีย คือ ไม่มีเวลาเผชิญปัญหาใหญ่ที่ต้องตัดสินใจ อย่างรอบคอบ ได้ จึงย่อมจะก่อความไม่พอใจทั้งจากฝ่ายผู้ปฏิบัติและประชาชน ดังนั้น การกระจายอำนาจให้แก่ ท้องถิ่นจึงเป็นเหตุผลความจำเป็นทางด้านการบริหาร

เหตุผลทางด้านความต้องการของประชาชน เหตุผลข้อนี้ หมายความว่า รัฐบาลกลาง ย่อม ไม่สามารถตระหนักถึงข้อเท็จจริงปัญหาและความต้องการของชุมชนในแต่ละท้องถิ่นได้ด้วยเหตุนี้ การกระจายอำนาจการปกครองให้ท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขปัญหาและตอบสนอง ความต้องการ เฉพาะเรื่องของตนจึงเป็นสิ่งจำเป็น²⁰

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา

การวางแผน หมายถึง กระบวนการในการกำหนดทิศทางทางการบริหารขององค์กร โดยมี กำหนดจุดมุ่งหมาย แนวทางการดำเนินงาน และวิธีการปฏิบัติที่สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบเพื่อให้ องค์กรสามารถบริหารงานภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุผล ในการบริหารงานตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้²¹

²⁰สำนักงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น, คู่มือปฏิบัติงาน เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและ เมืองพัทยา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาธาภิบาลนคร กรมการปกครอง, 2543), หน้า 25.

²¹กรมการปกครอง, กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ องค์การบริหารส่วนตำบล (รวมฉบับ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2542), (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง, 2542), หน้า 63.

ความสำคัญของการวางแผน ที่มีต่อการบริหารงานอาจสรุปได้ ดังนี้

1. ทำให้การบริหารงานขององค์กรมีจุดหมายและแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน
2. ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีระบบ มีกระบวนการที่แน่นอน
3. ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
4. ทำให้เกิดการประสานการดำเนินงานและลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

2.4.1 การจัดทำแผนแบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. แผนระยะยาว (Long – Term Plan) เป็นแผนที่ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการประมาณ 10 ปีขึ้นไป มีลักษณะเป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาอย่างกว้าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เป็นภาพรวมในระยะยาว เช่น การลดอัตราความเจริญเติบโตของประชากรในประเทศ เป็นต้น

2. แผนระยะปานกลาง (Short – Term Plan) เป็นแผนที่ใช้ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 1 ปีหรือน้อยกว่า โดยแผนระดับนี้จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน เป้าหมาย งบประมาณ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนกว่าแผนระยะยาวและระยะปานกลาง

3. แผนระยะสั้น (Short – Term Plan) เป็นแผนที่ใช้ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 1 ปีหรือน้อยกว่า โดยแผนระดับนี้จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน เป้าหมาย งบประมาณ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนกว่าแผนระยะยาวและระยะปานกลาง

2.4.2 ความสำคัญของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ชัยยุทธ รัตนปทุมวรณ ได้สรุปความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอย่างมากและสามารถสรุปเป็นประเด็นหลัก ๆ ที่สำคัญได้ ดังนี้

1. เป็นเงื่อนไขตามกฎหมาย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องดำเนินการจัดทำไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 46 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 อนุมาตรา (1)

2. เป็นวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละพื้นที่

3. เพื่อกำหนดสถานภาพการพัฒนาที่พึงประสงค์หรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามความต้องการของประชาชน

4. เพื่อกำหนดแผนงานโครงการและกิจกรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนา

5. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรมและเป็นไปตามลำดับความจำเป็นเร่งด่วน

6. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประสานการปฏิบัติการพัฒนากับหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่

2.4.3 ประโยชน์ของแผนพัฒนา

การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น โดยสามารถแยกเป็นประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

1. ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน
2. ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีแผนงาน โครงการตามความต้องการของประชาชน
3. ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถใช้แผนพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ
4. ทำให้การพัฒนาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น
5. ทำให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าว่าองค์การบริหารส่วนตำบล จะดำเนินกิจกรรมอะไรบ้างเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส

2.4.4 หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปรับวิธีทำงานใหม่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา คือ ให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมคิดกำหนดความต้องการ ร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบ ร่วมเป็นผู้รับผลประโยชน์

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริมและให้การสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

1. ร่วมคิดกำหนดความต้องการ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่ม เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ การพัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริงนอกจากนั้น จะต้องร่วมกำหนดแนวทางการทำงานที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายการพัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ประกอบกับแนวคิดวิทยาการใหม่ ๆ ในการกำหนดกลยุทธ์ โดยจะต้อง

เลือกแนวทางที่ดีที่สุดเหมาะกับสภาพที่สอดคล้อง กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและทิศทางการพัฒนาประเทศ

2. ร่วมจัดทำแผนพัฒนา หลังจากที่องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาคมได้ร่วมกันคิด กำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ซึ่งเปรียบเสมือน ได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินให้ถึง และกำหนดเส้นทางต่อไปก็จะต้องกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมาย ก็คือ การกำหนดแผนงาน โครงการต่าง ๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ควรแต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพิจารณา ความเหมาะสมของแผนงานและโครงการ

2.2 ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้าน หรือ กลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงานและโครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. ให้ประชาชนได้รับรู้ ตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อแผนงานโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งระยะสั้น และระยะปานกลาง โดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก่อนจะเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้เพื่อรักษาสิทธิของประชาชน ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 59

4. องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชนและเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 59 โดยใช้แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแนวทางการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

5. ให้ประชาชนร่วมปฏิบัติติดตาม และประเมินผล การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม และโครงการที่ต้องใช้งบประมาณ จะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ และได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และได้รับการอนุมัติจากนายอำเภอก่อน

5.1. การร่วมปฏิบัติให้กลุ่มต่าง ๆ หรือประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนา เข้าร่วมดำเนินการตามโครงการในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นต้น

5.2 ให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไป ด้วยความถูกต้อง โปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาคมร่วมเป็นกรรมการใน กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ. 2538

5.3 การติดตามประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมปฏิบัติงานทำให้ ทราบความก้าวหน้าของโครงการปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้น หลังสิ้นปี งบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะได้จัดประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงผลการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจริง²²

จากแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยสรุปเป็นแนวคิดใน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญดังนี้

1. ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การ พัฒนาหรือเป้าหมายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. มีการแต่งตั้งผู้แทนชุมชนเข้าร่วมในการพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน และ โครงการเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มชุมชน
3. ประชาชนได้รับรู้ ตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำ แผนงานโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. องค์การบริหารส่วนตำบลต้องใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้ชี้แจงผลการดำเนินงานและเปิด โอกาสให้ประชาชนได้ ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจริง

2.5 สภาพพื้นที่ทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงสภาพโดยทั่ว ๆ ไปขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยสภาพทั่วไป สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทาง สังคม และข้อมูลอื่น

²²ชัยยุทธ รัตนปทุมวรณ, “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544, หน้า 25.

1. สภาพทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค เดิมเป็นสภาตำบลบ้านแค ได้รับการยกฐานะเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 เป็นหน่วยงานการปกครองส่วน ท้องถิ่นตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่หน่วยปกครองชั้นพื้นฐานของรัฐบาล ซึ่งตามพระราช บัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในการให้บริการและ พัฒนาท้องถิ่นหลายประการ

1.2 ลักษณะที่ตั้ง

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านแคอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอผักไห่ ระยะทาง 15 กิโลเมตร ตามถนนสาย ป่าโมก- สุพรรณบุรีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

อาณาเขต	ทิศเหนือ	จด	ตำบลเอกราช อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง
	ทิศใต้	จด	ตำบลกุฎี อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
	ทิศ ตะวันออก	จด	ตำบลเอกราช อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง
	ทิศตะวันตก	จด	ตำบลโคกช้าง อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3 สภาพภูมิประเทศ

มีสภาพเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะกับการทำอาชีพการเกษตรกรรม

1.4 สภาพภูมิอากาศ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ตั้งอยู่บริเวณภาคกลาง จึงได้รับอิทธิพลจากลม มรสุมตะวันตกเฉียงใต้โดยตรง ทำให้มีฝนตกติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน สำหรับฤดูกาลนั้น คล้ายคลึงกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง

1.5 เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค มีเนื้อที่ 5.50 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,689 ไร่

1.6 ประชากร

จำนวนประชากรและความหนาแน่นประชากร จำนวนประชากรในองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านแค มีจำนวนทั้งหมด 3,324 คน จำแนก เป็นเพศชาย 1,551คน เพศหญิง 1,773 คน

ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค

หมู่ที่	ครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม
1. บ้านแค	69	152	148	300
2. บ้านแค	204	382	441	823
3. บ้านแค	69	111	127	238
4. บ้านแค	154	290	315	605
5. บ้านแค	101	163	191	354
6. บ้านแค	99	150	191	341
7. บ้านแค	82	137	141	278
8. บ้านแค	93	166	219	385
รวม	871	1,551	1,773	3,324

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนราษฎร ณ 26 พฤษภาคม 2552

2. สภาพทางเศรษฐกิจ และทั่วไป

2.1 อาชีพ

ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม

2.2 ทรัพยากรธรรมชาติ

ป่าไม้ตามโครงการพระราชเสาวนีย์ป่าไม้ในเขตพื้นที่สาธารณะประโยชน์

2.3 การศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1 แห่ง

การศึกษานอกระบบ จำนวน 1 แห่ง

มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง

ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวน 1 แห่ง

มีศูนย์การเรียนการสอน ของ กศน. จำนวน 1 แห่ง

3. สภาพทางสังคม

3.1 การสาธารณสุข

สถานีนอนามัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 2 คน

3.2 การเมืองการปกครอง

มีการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

3.3 การสื่อสาร

มีหอกระจายข่าวสามารถกระจายข่าวได้ 5 หมู่บ้าน มีโทรศัพท์สาธารณะ 5 แห่ง

3.4 ระบบประปา

มีประปาหมู่บ้าน ทั้ง 8 หมู่บ้าน

3.5 ระบบการไฟฟ้า

มีระบบไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้านและมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน จำนวน 871 ครัวเรือน

3.6 การใช้ที่ดิน

มีการทำนาปลูกข้าวนาปีและนาปรัง

3.7 การท่องเที่ยว

มีสถานที่ท่องเที่ยว คือ วัดบ้านแค นมัสการหลวงพ่อพร

4. ข้อมูลอื่น ๆ

โครงสร้างส่วนราชการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

1. สำนักงานปลัด อบต. โดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 10 งาน ดังนี้

1) งานบริหารทั่วไป

2) งานบริหารงานบุคคล

3) งานกิจการสภา

4) งานนิติการและการพาณิชย์

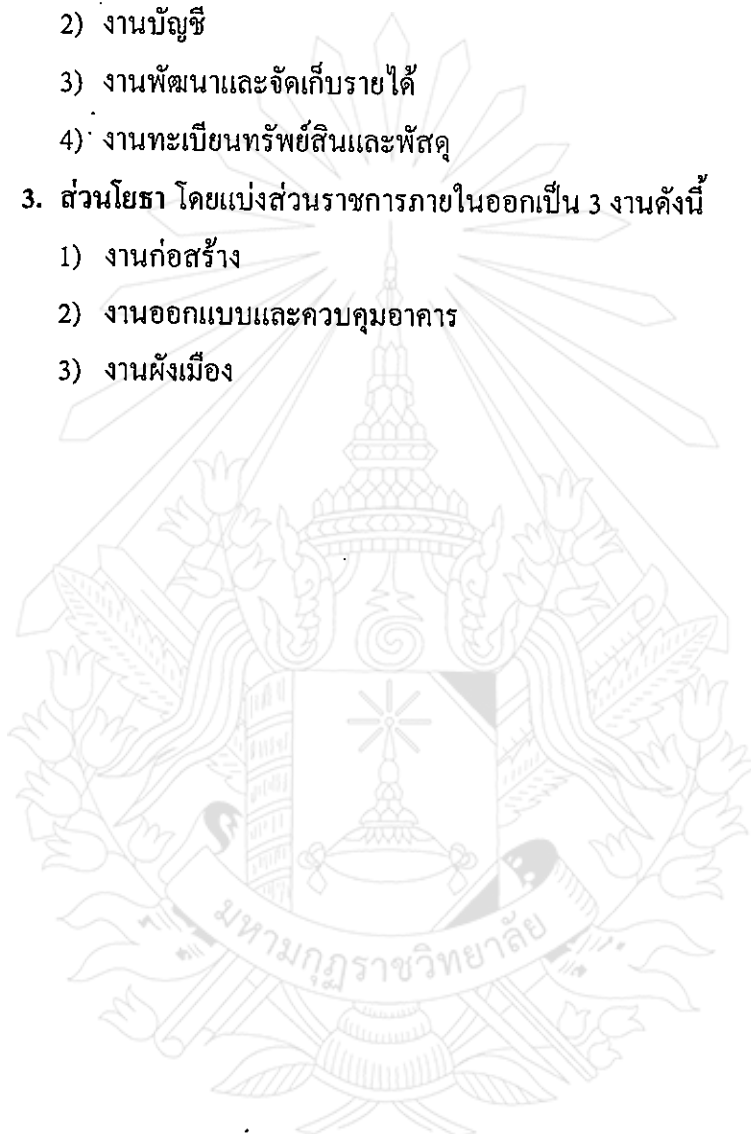
5) งานนโยบายและแผน

6) งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

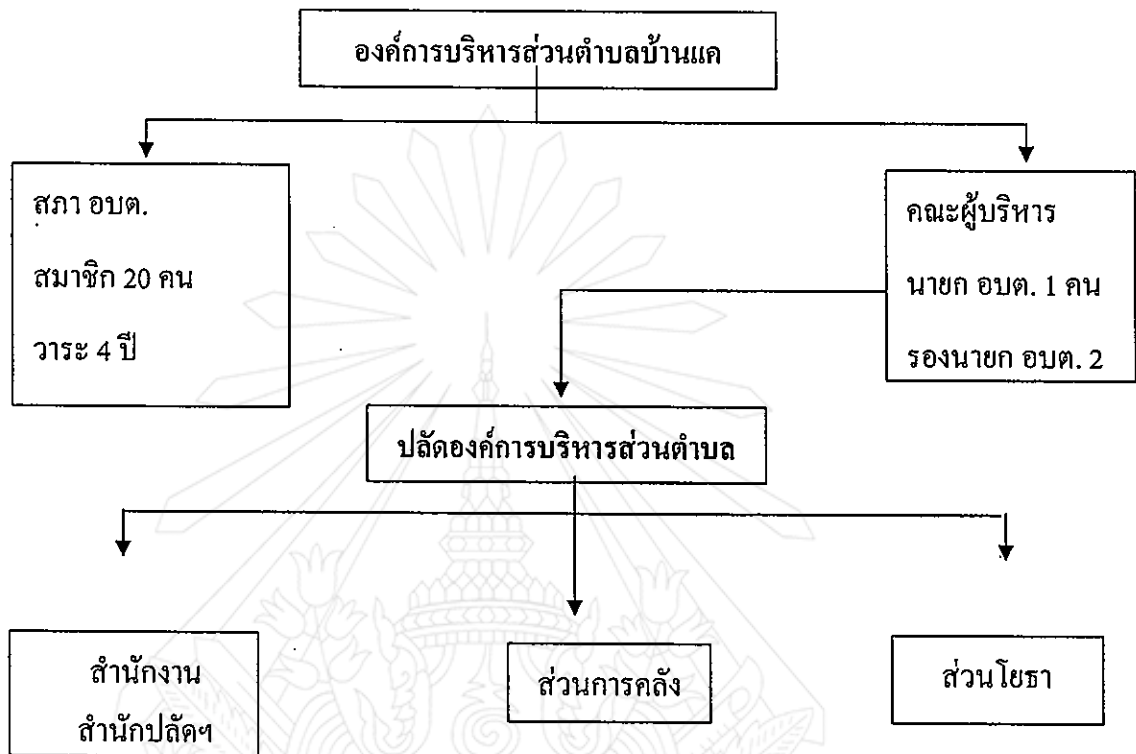
7) งานสาธารณสุขปโภค

8) งานการเกษตร

- 9) งานการศึกษา
  - 10) งานสังคมสงเคราะห์
2. ส่วนการคลัง โดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 4 งาน ดังนี้
- 1) งานการเงิน
  - 2) งานบัญชี
  - 3) งานพัฒนาและจัดเก็บรายได้
  - 4) งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ
3. ส่วนโยธา โดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 3 งานดังนี้
- 1) งานก่อสร้าง
  - 2) งานออกแบบและควบคุมอาคาร
  - 3) งานผังเมือง

โครงสร้างในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค

แผนภูมิที่ 2.1 โครงสร้างในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาในระดับตำบล จึงได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในระดับตำบล และขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำมาประกอบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

กิตติศักดิ์ มากมี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพอ อำเภอเสบ้าย้อย จังหวัดสงขลา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนเพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาฯ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับต่ำ ส่วนปัญหาและข้อเสนอแนะ คือ ประชาชนไม่ทราบข้อมูลข่าวสารในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ไม่ทราบว่าเมื่อเข้าไปมีส่วนร่วมแล้ว จะ

ได้รับประโยชน์อย่างไร ยังไม่สังเกตเห็นถึงความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมและไม่เข้าใจว่าการจัดแผนพัฒนาฯ มีความสำคัญอย่างไร²³

เกศินี พรหมตัน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่” จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งกล่าว จึงยอมรับสมมติฐาน สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และตำแหน่งในสังคมมีผลต่อการมีส่วนร่วมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05 ส่วน ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05²⁴

ชาญนิตย์ ชุ่มชื่น ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลคอกหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” จากการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลคอกหงส์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี สูงกว่าชาย ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีระดับการศึกษา สถานภาพในชุมชน การเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มทางสังคม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05²⁵

²³กิตติศักดิ์ มากมี, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพอ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา”, ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ), 2548, 87 หน้า.

²⁴เกศินี พรหมตัน, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2550, 118 หน้า.

²⁵ชาญนิตย์ ชุ่มชื่น, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลคอกหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2550, 92 หน้า.

ฉลิท พรหมมา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะทิ้งพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา” จากการศึกษาพบว่า ด้านร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการ ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมกำหนดปัญหาและความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในหัวข้อ การมีส่วนร่วมในการประชุมเสนอปัญหาความต้องการชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมคิดพูดคุยหรือวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับ โครงการต่าง ๆ ของชุมชน ด้านการร่วมกำหนดโครงการและกิจกรรม ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมด้านร่วมกำหนดโครงการ และกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในหัวข้อ การมีส่วนร่วมในการประชุมกำหนดโครงการและต่าง ๆ ของแผนพัฒนาตำบลมากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหา และวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ด้านรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมด้านรับฟังความคิดเห็นหรือซักถามได้อย่างอิสระในการพิจารณาร่างแผนพัฒนาตำบล 5 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการประชุมเสนอร่างแผนพัฒนาตำบล และเมื่อทำการวิเคราะห์ในภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปีพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง²⁶

ดวงใจ เรื่องวรรณวัฒนา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” จากการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติ และด้านติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย โดยประชาชนที่มีอาชีพรับราชการมีส่วนร่วมในด้านตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง²⁷

²⁶ฉลิท พรหมมา, “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะทิ้งพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา”, สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์), 2551, 166 หน้า.

²⁷ดวงใจ เรื่องวรรณวัฒนา, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา”, สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2546, 108 หน้า.

ธนิต สุภาแสน ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของประชาชนสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาระยะ 5 ปีกรณีศึกษาอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงลักษณะการมีส่วนร่วมขององค์กรประชาชนในเขตอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ พบว่า “ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอระยะ 5 ปี (พ.ศ.2545-2549) คือมีบทบาทผ่านประชาคมหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ตามคำแนะนำของราชการเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น ค้นหาปัญหา จัดลำดับความต้องการของหมู่บ้าน และตำบลพร้อมร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเพื่อกำหนดกรอบแผนพัฒนาหลัก บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาคมควรได้รับการสนับสนุนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ด้วยการเข้าร่วมดำเนินโครงการ งานและประเมินแผนพัฒนาของอำเภอตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ ภายในชุมชน ส่วนปัญหา อุปสรรคสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอคือ การขาดความพร้อมของประชาชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาถูกกำหนดมากระชั้นชิด จังหวัดเชียงรายให้ความสนใจ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการกำหนดให้กระตุนประชาชน ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และขจัดปัญหาที่เกี่ยวข้องอื่นที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว²⁸

นเรศ เทพรักษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกล้า อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนาฯ และศึกษาความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมด้านรับฟังความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการร่วมกำหนดโครงการ/กิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการเสนอโครงการ/กิจกรรมของชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด และความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้าน พบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ที่ต่างกัน ส่งผลให้การมีส่วนร่วมต่างกัน ส่วนอุปสรรคที่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้าง อำนาจ

²⁸ธนิต สุภาแสน, “บทบาทของประชาสังคมในการจัดทำแผนพัฒนาระยะ 5 ปี กรณีศึกษาอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย”, การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2544, 105 หน้า.

หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ขาดประสบการณ์ในการมีส่วนร่วม ประกอบกับวัฒนธรรมทางการเมืองของไทยที่เคารพผู้อาวุโส เชื่อฟังผู้ปกครอง ทำให้ประชาชนพอใจที่เป็นผู้ถูกปกครอง²⁹

ปนัดดา บรรณแดง ได้ทำการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลนครเชียงใหม่ (พ.ศ. 2545 – 2549) ซึ่งการวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยกระทรวงมหาดไทย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ในชุมชนของตนเอง และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของเทศบาลซึ่งส่งผลให้แผนพัฒนาเทศบาลสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง อีกทั้งยังได้รับทราบถึงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาในรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี ให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของประชาชน ซึ่งผลการศึกษาทำให้ทราบว่าประชาชนชุมชนและกรรมการชุมชนมีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี โดยกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับมาก³⁰

มังกร กลิ่นแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลรัษฎา อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา” จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลรัษฎา อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้าน ต่อการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลรัษฎา ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน³¹

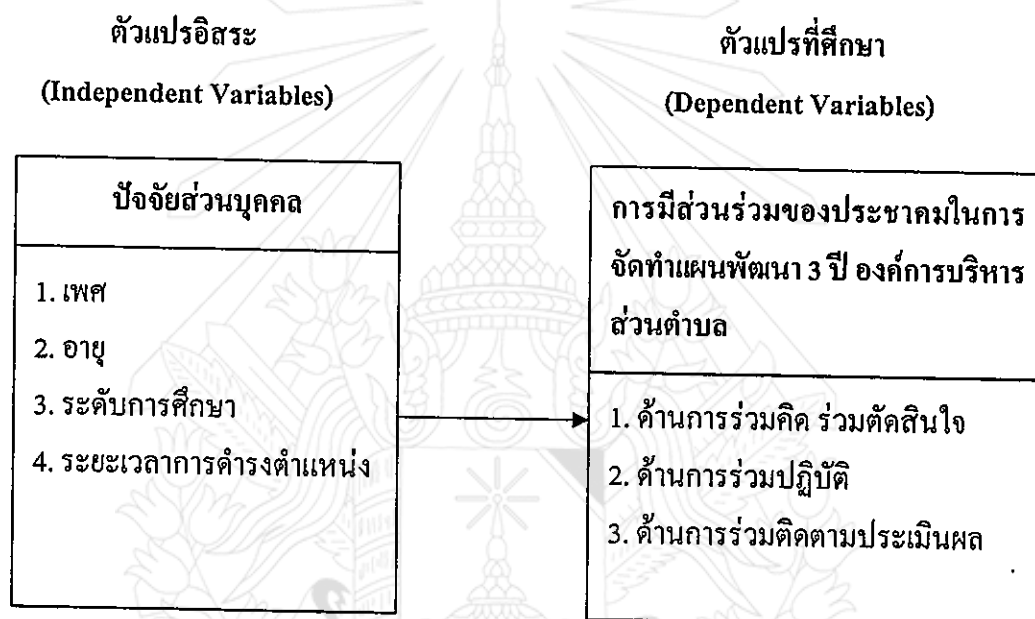
²⁹นเรศ เทพรัถย์, “ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกล้า อำเภอบางกล้า จังหวัดสงขลา”, สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์), 2544, 127 หน้า.

³⁰ปนัดดา บรรณแดง, “การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลนครเชียงใหม่ (พ.ศ. 2545 – 2549)”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), 2548, 145 หน้า.

³¹มังกร กลิ่นแก้ว, “การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลรัษฎา อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2550, 67 หน้า.

2.7 สรุปรูปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารตำราวิชาการ แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง เป็นตัวแปรพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยใช้แนวคิดของชัยยุทธ รัตนปทุมวรรณ³² และเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง³³ ได้ตัวแปรที่ศึกษาคือ 1. ด้านร่วมคิดร่วมตัดสินใจ 2. ด้านการร่วมปฏิบัติ 3. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล จึงสรุปรูปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.2 แสดงสรุปรูปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

³²ชัยยุทธ รัตนปทุมวรรณ, “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า 26.

³³เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท, อ่างแล้ว, หน้า 11.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” นี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการศึกษาและสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามโดยการค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางประกอบในการทำวิจัยโดยมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ จำนวนประชากรในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีจำนวนทั้งหมด 3,324 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ตัวแทนของประชาชนที่มาจากการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนเป็นประชาคมหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 20 คน จำนวน 8 หมู่บ้าน ที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค รวมทั้งสิ้น จำนวน 160 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค มีจำนวนทั้งหมด 3,324 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 160 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นจำนวน 1 ฉบับ สำหรับประชาคมหมู่บ้านที่เป็นตัวแทนของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค รวมทั้งสิ้น จำนวน 160 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ในเขตอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ	10	ข้อ
2. ด้านการร่วมปฏิบัติ	10	ข้อ
3. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	10	ข้อ
รวมทั้งสิ้น	30	ข้อ

คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ในเขตอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างเครื่องมือตามวัตถุประสงค์และตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและให้สอดคล้องกับคำนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและชี้แนะการปรับปรุงแบบสอบถามให้ถูกต้อง

3. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ประกอบด้วย

- 1) ดร. สัราญ โครตรสมบัติ ปรินญาเอก วิเคราะห์และวางแผน อาจารย์ประจำพิเศษ
- 2) อาจารย์วิเชียร ประเสริฐ ปรินญาโท วิเคราะห์และวางแผน อาจารย์พิเศษ
- 3) นายพลภัทร เสรีदानนท์ ปรินญาโท รัฐประศาสนศาสตร ์ปลัด อบต.

ได้ทำการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้วิธีการให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC : Index of Item Object Congurence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่า IOC = 1

4. นำเครื่องมือที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่งและได้นำเครื่องมือที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกันที่องค์การบริหารส่วนตำบลลาดน้ำเค็ม จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาความเชื่อมั่นได้ .9679

5. นำเครื่องมือที่ผ่านการทดลองไปจัดพิมพ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามพร้อมซองสำหรับใส่แบบสอบถามจำนวน 160 ชุด ไปแจกให้กับตัวแทนที่เป็นประชากร ในแต่ละหมู่บ้านจนครบตามจำนวน 160 คน

3. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามที่ได้รับการตอบเรียบร้อยแล้วจากประชาชนมาแล้วทำการสำรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่า สมบูรณ์ทุกฉบับคิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ นำมาทำการวิเคราะห์ต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามจากประชาชนแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมด สร้างคู่มือลงรหัสและนำข้อมูลมาลงรหัส จากนั้นนำข้อมูลที่ลงรหัสเรียบร้อยแล้วไปบันทึกในแผ่นข้อมูล (Diskette) แล้วผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดังนี้

1) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2) แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแบบสอบถามมีการแปรผลจากค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย¹

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยให้ค่าความถี่

¹บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาน, 2543), หน้า 100.

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแปรอิสระ นำเสนอโดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency)

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้หาค่าร้อยละจากสูตร² ดังนี้

$$P = \frac{f \times 100}{N}$$

P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์เพื่อหาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีนำเสนอโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลหาคะแนนค่าเฉลี่ย (Mean) จากสูตร³ ดังนี้

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

μ = ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของจำนวนข้อมูล/คะแนนของประชากร

N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หรือ S.D. จากสูตร⁴ ดังนี้

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (X - \mu)^2}{N}}$$

X = จำนวนจริง

μ = ค่าคะแนนเฉลี่ย

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 101.

³กานดา พูนลาภทวี, สถิติเพื่อการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2537), หน้า 44.

⁴วัชรชัย ภูมิรินทร์, การควบคุมคุณภาพ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2538), หน้า 46.

N = จำนวนประชากร

3. ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามนำเสนอโดยใช้สถิติ Chi-Square Test จากสูตรดังนี้

$$X^2 = \sum_r \sum_c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

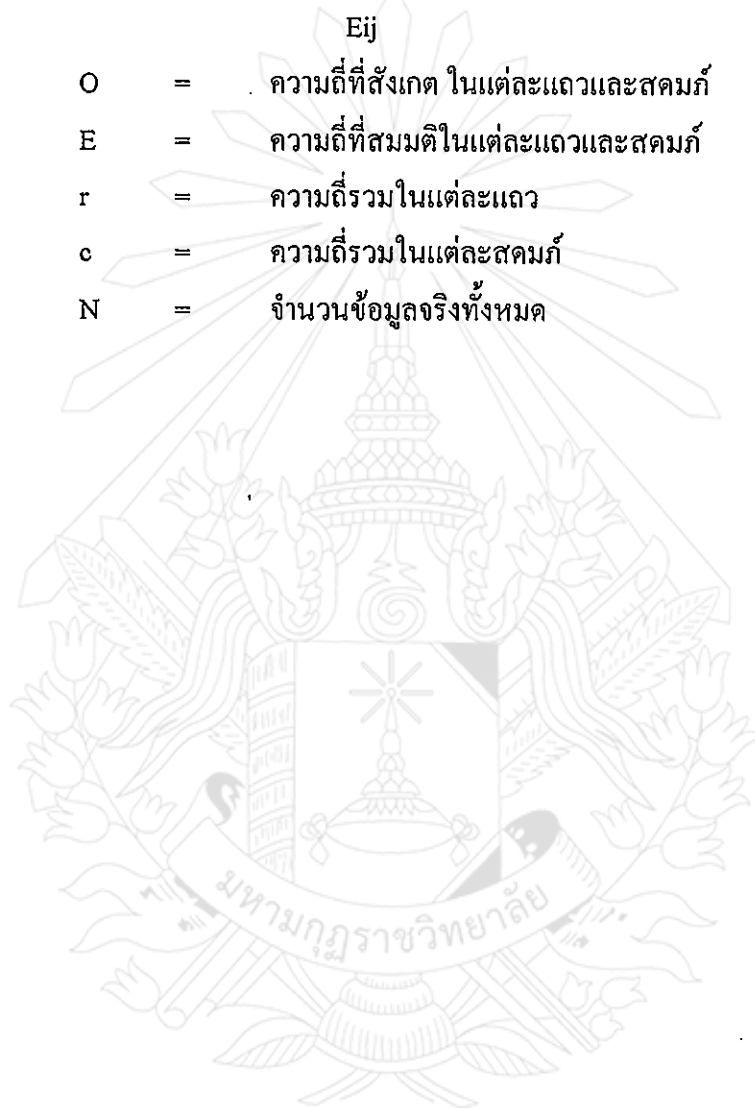
O = ความถี่ที่สังเกต ในแต่ละแถวและสดมภ์

E = ความถี่ที่สมมติในแต่ละแถวและสดมภ์

r = ความถี่รวมในแต่ละแถว

c = ความถี่รวมในแต่ละสดมภ์

N = จำนวนข้อมูลจริงทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาคือการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาคมตำบลบ้านแค อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 160 คน ด้วยวิธีแจกแบบสอบถามแบบเจาะจง รวม 160 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมมบูรณ์ นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์และเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

μ	แทนค่าเฉลี่ย (Mean)
N	แทนค่าจำนวนประชากรทั้งหมด
σ	แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
X^2	แทนค่า Chi-Square Test
df	แทนค่า ชั้นความอิสระ (Degrees of freedom)
Sig	แทนค่านัยสำคัญทางสถิติ
*	แทนค่านัยสำคัญทางสถิติ ในการศึกษานี้กำหนดที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยได้ดำเนินการ โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ตอนที่ 3 ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์การใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามนำเสนอโดยใช้สถิติ Chi-Square Test

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหามีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยใช้การแจกแจงความถี่

4.3 ผลการวิเคราะห์ผล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของประชากรที่ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	76	47.5
หญิง	84	52.5
รวม	160	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 และเป็นเพศชาย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 40 ปี	50	31.3
41-50 ปี	48	30.0
51-60 ปี	43	26.9
60 ปีขึ้นไป	19	11.8
รวม	160	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 40 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมา มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0, มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 และมีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	38	23.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	24	15.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	34	21.3
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	38	23.7
ปริญญาตรี	26	16.3
รวม	160	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา และอนุปริญญา/ปวส./ปวท. จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 รองลงมา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3, ปริญญาตรี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 และมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนก ตามระยะเวลา
การดำรงตำแหน่ง

ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
1 ปี	31	19.4
2 ปี	35	21.8
3 ปี	50	31.3
4 ปี	40	25.0
มากกว่า 4 ปีขึ้นไป	4	2.50
รวม	160	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่า พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ใน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ตอบแบบสอบถาม
ส่วนใหญ่ มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 3 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมา 4 ปี จำนวน
40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 , 2 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8, 1 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อย
ละ 19.4 มากกว่า 4 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อมุ่งประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี มี 3 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ 2. ด้านร่วมปฏิบัติ 3. ด้านร่วมติดตามประเมินผล ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การมีส่วนร่วม	μ	σ	แปลผล
ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ	4.02	.53	มาก
ด้านร่วมปฏิบัติ	3.87	.57	มาก
ด้านร่วมติดตามประเมินผล	3.85	.55	มาก
รวม	3.91	.50	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ประชาคมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยในรายด้านมีค่าเฉลี่ยโดยเรียงจากระดับมากไปน้อย คือ ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติ และด้านร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ	μ	σ	แปลผล
1. ท่านร่วมกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	4.14	.773	มาก
2. ท่านร่วมประชุมหมู่บ้าน/ตำบลเพื่อรับฟังข้อมูลในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล	4.06	.803	มาก
3. ท่านร่วมกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	4.04	.879	มาก
4. ท่านร่วมเสนอความต้องการของท่านไว้ในแผนพัฒนาตำบล	4.24	.807	มาก
5. ท่านร่วมวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	4.18	.836	มาก
6. ท่านร่วมตัดสินใจกำหนดปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบลร่วมกัน	4.03	.900	มาก
7. ท่านร่วมตัดสินใจ ในการกำหนด โครงการ เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาตำบล	4.02	.879	มาก
8. ท่านร่วมตัดสินใจในการกำหนด โครงการและกิจกรรมของหมู่บ้าน/ตำบล	3.84	.875	มาก
9. ท่านร่วมตัดสินใจในการเลือกแนวทางปฏิบัติ	3.88	.927	มาก
10. ท่านร่วมตัดสินใจการเลือกวิธีติดตามและประเมินผล	3.80	.983	มาก
รวม	4.02	.531	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ทั้งโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยในรายข้อมีค่าเฉลี่ย 4 ข้อแรกเรียงจากระดับมากไปน้อยคือ ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและตัดสินใจโดยร่วมเสนอความต้องการไว้ในแผนพัฒนาตำบล ร่วมวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ร่วมกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และร่วมประชุมหมู่บ้าน/ตำบลเพื่อรับฟังข้อมูลในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล และในรายข้อมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือร่วมตัดสินใจการเลือกวิธีติดตามและประเมินผล

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านร่วมปฏิบัติ

ด้านร่วมปฏิบัติ	μ	σ	แปลผล
11. ท่านรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์แนวทางพัฒนา ในการจัดทำโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของแผนพัฒนาตำบล	3.89	.925	มาก
12. ท่านร่วมประชาสัมพันธ์ให้คนในหมู่บ้าน/ตำบลได้รับทราบโครงการ กิจกรรมของแผนพัฒนาตำบล	3.74	.992	มาก
13. ท่านร่วมปฏิบัติในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	3.86	.961	มาก
14. ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	3.97	.849	มาก
15. ท่านร่วมในการปฏิบัติโดยการเข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนา	3.96	.846	มาก
16. ท่านร่วมในการปฏิบัติตามโครงการของแผนพัฒนาตำบล	3.90	.848	มาก
17. ท่านร่วมแนะนำ ชักจูงให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ตำบลปฏิบัติตามโครงการดังกล่าว	3.92	.890	มาก
18. ท่านร่วมในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของแผนพัฒนาตำบล	3.93	.873	มาก
19. ท่านร่วมในการเผยแพร่การดำเนินการ โครงการ ตามแผนพัฒนาตำบล	3.79	.899	มาก
20. ท่านร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการ กิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบล	3.69	.938	มาก
รวม	3.87	.569	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประชาคมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านร่วมปฏิบัติ ทั้งโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยในรายข้อมีค่าเฉลี่ย 4 ข้อแรกเรียงจากระดับมากไปน้อย คือ ประชาคมมีส่วนร่วมปฏิบัติ โดยร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของแผนพัฒนาตำบล และร่วมแนะนำ ชักจูงให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ตำบลปฏิบัติตามโครงการดังกล่าวและในรายข้อมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการ กิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบล

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านร่วมติดตามประเมินผล

ด้านร่วมติดตามประเมินผล	μ	σ	แปลผล
21. ท่านร่วม ติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	3.94	.798	มาก
22. ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการในการติดตามและประเมินผล การจัดทำแผนพัฒนาตำบล	3.87	.840	มาก
23. ท่านร่วม ในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา ตำบลว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย	3.99	.894	มาก
24. ท่านร่วมในการกำหนดวิธีการและแนวทางในการติดตาม และประเมินผล	3.85	.906	มาก
25. ท่านร่วมตรวจสอบการกำหนดกิจกรรมว่าเป็นไปตามลำดับ ความสำคัญของปัญหา	3.89	.869	มาก
26. ท่านร่วมตรวจสอบการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาตำบล ว่า เป็นไปตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด	3.88	.849	มาก
27. ท่านร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาตำบล	3.81	.900	มาก
28. ท่านร่วมประเมินผลที่ได้รับจากการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	3.84	.879	มาก
29. ท่านร่วมในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการติดตาม และ ประเมินผลในการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบล	3.83	.878	มาก
30. ท่านร่วมในการสรุปผลและรายงานผลการจัดทำแผนพัฒนา ตำบล	3.64	.927	มาก
รวม	3.85	.553	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านร่วมปฏิบัติ ทั้งโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยในรายข้อมีค่าเฉลี่ย 4 ข้อแรกเรียงจากระดับมากไปน้อย คือ ร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบลว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ร่วมตรวจสอบการกำหนดกิจกรรมว่าเป็นไปตามลำดับความสำคัญของปัญหาและร่วมตรวจสอบการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาตำบล ว่าเป็นไปตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด และในรายข้อมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือร่วมในการสรุปผลและรายงานผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ Chi-square ซึ่งมีผลการทดสอบตามสมมติฐานดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 เพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี

ตารางที่ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยรวม

เพศ	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ชาย	1	14	54	7	76.
(%)	1.3%	18.4%	71.1%	9.2%	100.0%
หญิง	0	16	58	10	84
(%)	.0%	19.0%	69.0%	11.9%	100.0%
รวม	1	30	112	17	160
(%)	.6%	18.8%	70.0%	10.6%	100.0%

$$X^2 = 1.409^a$$

$$df = 3$$

$$Sig = .703$$

จากตารางที่ 4.9 พบว่า เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

เพศ	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ชาย	1	15	48	12	76
(%)	1.3%	19.7%	63.2%	15.8%	100.0%
หญิง	0	19	51	14	84
(%)	.0%	22.6%	60.7%	16.7%	100.0%
รวม	1	34	99	26	160
(%)	.6%	21.3%	61.9%	16.3%	100.0%

$$X^2 = 1.319^a$$

$$df = 3$$

$$Sig = .725$$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมปฏิบัติ

เพศ	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ชาย	2	19	48	7	76
(%)	2.6%	25.0%	63.2%	9.2%	100.0%
หญิง	0	25	48	11	84
(%)	.0%	29.8%	57.1%	13.1%	100.0%
รวม	2	44	96	18	160
(%)	1.3%	27.5%	60.0%	11.3%	100.0%

$$X^2 = 3.315^a$$

$$df = 3$$

$$Sig = .346$$

จากตารางที่ 4.11 พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมปฏิบัติ

ตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมติดตามประเมินผล

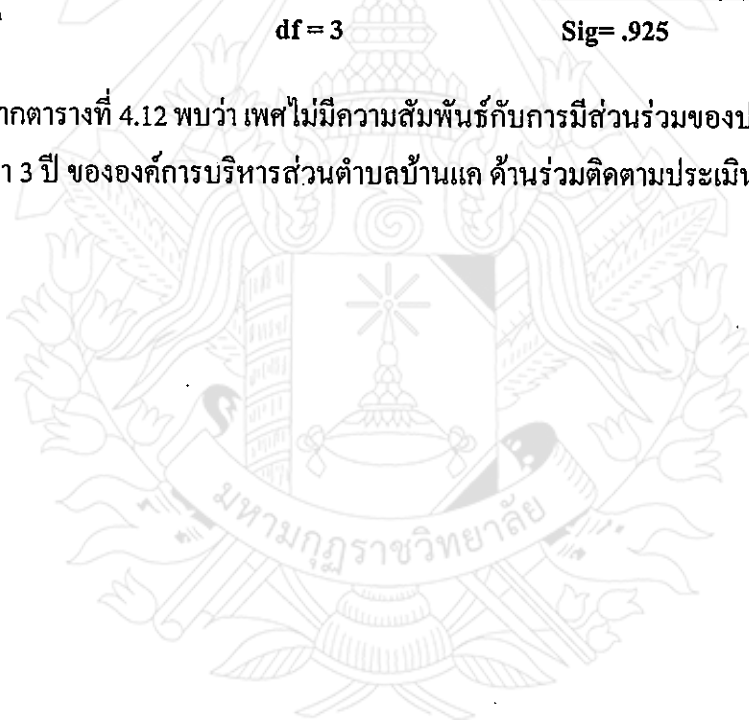
เพศ	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ชาย	1	20	50	5	76
(%)	1.3%	26.3%	65.8%	6.6%	100.0%
หญิง	1	21	54	8	84
(%)	1.2%	25.0%	64.3%	9.5%	100.0%
รวม	2	41	104	13	160
(%)	1.3%	25.6%	65.0%	8.1%	100.0%

$X^2 = .472^a$

df = 3

Sig = .925

จากตารางที่ 4.12 พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมติดตามประเมินผล

สมมติฐานที่ 2 อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี

ตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยรวม

อายุ	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ไม่เกิน 40 ปี (%)	0 .0%	10 20.0%	32 64.0%	8 16.0%	50 100.0%
41-50 ปี (%)	1 2.1%	12 25.0%	34 70.8%	1 2.1%	48 100.0%
51-60 ปี (%)	0 .0%	6 14.0%	30 69.8%	7 16.3%	43 100.0%
60 ปีขึ้นไป (%)	0 .0%	2 10.5%	16 84.2%	1 5.3%	19 100.0%
รวม (%)	1 .6%	30 18.8%	112 70.0%	17 10.6%	160 100.0%

$$X^2 = 11.862^a$$

$$df = 9$$

$$Sig = .221$$

จากตารางที่ 4.13 พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

อายุ	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ไม่เกิน 40 ปี (%)	1 2.0%	10 20.0%	31 62.0%	8 16.0%	50 100.0%
41-50 ปี (%)	0 .0%	16 33.3%	30 62.5%	2 4.2%	48 100.0%
51-60 ปี (%)	0 .0%	4 9.3%	26 60.5%	13 30.2%	43 100.0%
60 ปีขึ้นไป (%)	0 .0%	4 21.1%	12 63.2%	3 15.8%	19 100.0%
รวม (%)	1 .6%	34 21.3%	99 61.9%	26 16.3%	160 100.0%

$$X^2 = 17.936^a$$

$$df = 9$$

$$Sig = .036$$

จากตารางที่ 4.14 พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมปฏิบัติ

อายุ	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ไม่เกิน 40 ปี (%)	0 .0%	14 28.0%	28 56.0%	8 16.0%	50 100.0%
41-50 ปี (%)	1 2.1%	16 33.3%	29 60.4%	2 4.2%	48 100.0%
51-60 ปี (%)	1 2.3%	9 20.9%	26 60.5%	7 16.3%	43 100.0%
60 ปีขึ้นไป (%)	0 .0%	5 26.3%	13 68.4%	1 5.3%	19 100.0%
รวม (%)	2 1.3%	44 27.5%	96 60.0%	18 11.3%	160 100.0%

$X^2 = 7.887^*$

df = 9

Sig = .546

จากตารางที่ 4.15 พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมปฏิบัติ

ตารางที่ 4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านติดตามประเมินผล

อายุ	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ไม่เกิน 40 ปี (%)	0 .0%	13 26.0%	29 58.0%	8 16.0%	50 100.0%
41-50 ปี (%)	2 4.2%	14 29.2%	30 62.5%	2 4.2%	48 100.0%
51-60 ปี (%)	0 .0%	9 20.9%	32 74.4%	2 4.7%	43 100.0%
60 ปีขึ้นไป (%)	0 .0%	5 26.3%	13 68.4%	1 5.3%	19 100.0%
รวม (%)	2 1.3%	41 25.6%	104 65.0%	13 8.1%	160 100.0%

$X^2 = 11.894^*$

df = 9

Sig = .219

จากตารางที่ 4.16 พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมติดตามประเมินผล

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี

ตารางที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยรวม

ระดับการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ประถมศึกษา (%)	0 .0%	7 18.4%	29 76.3%	2 5.3%	38 100.0%
มัธยมศึกษาตอนต้น (%)	1 4.2%	4 16.7%	16 66.7%	3 12.5%	24 100.0%
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (%)	0 .0%	8 23.5%	24 70.6%	2 5.9%	34 100.0%
อนุปริญญา/ปวส./ปวท. (%)	0 .0%	7 18.4%	28 73.7%	3 7.9%	38 100.0%
ปริญญาตรี (%)	0 .0%	4 15.4%	15 57.7%	7 26.9%	26 100.0%
รวม (%)	1 .6%	30 18.8%	112 70.0%	17 10.6%	160 100.0%

$$X^2 = 15.785^a$$

$$df = 12$$

$$Sig. = .201$$

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

ระดับการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ประถมศึกษา (%)	1 2.6%	6 15.8%	26 68.4%	5 13.2%	38 100.0%
มัธยมศึกษาตอนต้น (%)	0 .0%	4 16.7%	16 66.7%	4 16.7%	24 100.0%
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (%)	0 .0%	9 26.5%	19 55.9%	6 17.6%	34 100.0%
อนุปริญญา/ปวส./ปวท. (%)	0 .0%	10 26.3%	24 63.2%	4 10.5%	38 100.0%
ปริญญาตรี (%)	0 .0%	5 19.2%	14 53.8%	7 26.9%	26 100.0%
รวม (%)	1 .6%	34 21.3%	99 61.9%	26 16.3%	160 100.0%

$X^2 = 8.612^*$

df = 12

Sig = .736

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

ตารางที่ 4.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมปฏิบัติ

ระดับการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ประถมศึกษา (%)	0 .0%	9 23.7%	27 71.1%	2 5.3%	38 100.0%
มัธยมศึกษาตอนต้น (%)	2 8.3%	5 20.8%	13 54.2%	4 16.7%	24 100.0%
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (%)	0 .0%	11 32.4%	21 61.8%	2 5.9%	34 100.0%
อนุปริญญา/ปวส./ปวท. (%)	0 .0%	12 31.6%	23 60.5%	3 7.9%	38 100.0%
ปริญญาตรี (%)	0 .0%	7 26.9%	12 46.2%	7 26.9%	26 100.0%
รวม (%)	2 1.3%	44 27.5%	96 60.0%	18 11.3%	160 100.0%

$$X^2 = 22.971^*$$

$$df = 12$$

$$Sig = .028$$

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4.20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมติดตามประเมินผล

ระดับการศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ประถมศึกษา (%)	0 .0%	9 23.7%	27 71.1%	2 5.3%	38 100.0%
มัธยมศึกษาตอนต้น (%)	1 4.2%	5 20.8%	14 58.3%	4 16.7%	24 100.0%
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (%)	0 .0%	8 23.5%	26 76.5%	0 .0%	34 100.0%
อนุปริญญา/ปวส./ปวท. (%)	0 .0%	13 34.2%	23 60.5%	2 5.3%	38 100.0%
ปริญญาตรี (%)	1 3.8%	6 23.1%	14 53.8%	5 19.2%	26 100.0%
สูงกว่าปริญญาตรี (%)	2 1.3%	41 25.6%	104 65.0%	13 8.1%	160 100.0%
รวม (%)	0 .0%	9 23.7%	27 71.1%	2 5.3%	38 100.0%

$$X^2 = 17.210^a$$

$$df = 12$$

$$Sig = .142$$

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมติดตามประเมินผล

สมมติฐานที่ 4 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี

ตารางที่ 4.21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการดำรงตำแหน่งกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยรวม

ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1 ปี (%)	0 .0%	6 19.4%	21 67.7%	4 12.9%	31 100.0%
2 ปี (%)	0 .0%	11 31.4%	22 62.9%	2 5.7%	35 100.0%
3 ปี (%)	1 2.0%	4 8.0%	40 80.0%	5 10.0%	50 100.0%
4 ปี (%)	0 .0%	7 17.5%	28 70.0%	5 12.5%	40 100.0%
มากกว่า 4 ปี (%)	0 .0%	2 50.0%	1 25.0%	1 25.0%	4 100.0%
รวม (%)	1 .6%	30 18.8%	112 70.0%	17 10.6%	160 100.0%

$X^2 = 14.429^*$

df=12

Sig. = .274

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการดำรงตำแหน่งกับการมีส่วนร่วมของ
 ประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้าน
 ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

ระยะเวลาการ ดำรงตำแหน่ง	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1 ปี (%)	1 3.2%	7 22.6%	19 61.3%	4 12.9%	31 100.0%
2 ปี (%)	0 .0%	11 31.4%	20 57.1%	4 11.4%	35 100.0%
3 ปี (%)	0 .0%	6 12.0%	36 72.0%	8 16.0%	50 100.0%
4 ปี (%)	0 .0%	9 22.5%	21 52.5%	10 25.0%	40 100.0%
อื่น ๆ ระบุ... (%)	0 .0%	1 25.0%	3 75.0%	0 .0%	4 100.0%
รวม (%)	1 .6%	34 21.3%	99 61.9%	26 16.3%	160 100.0%

$\chi^2 = .12.850^a$

df = 12

Sig. = .380

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม
 ของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมคิด ร่วม
 ตัดสินใจ

ตารางที่ 4.23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการดำรงตำแหน่งกับการมีส่วนร่วมของ
 ประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้าน
 ร่วมปฏิบัติ

ระยะเวลาการ ดำรงตำแหน่ง	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1 ปี (%)	0 .0%	7 22.6%	19 61.3%	5 16.1%	31 100.0%
2 ปี (%)	0 .0%	15 42.9%	19 54.3%	1 2.9%	35 100.0%
3 ปี (%)	1 2.0%	9 18.0%	35 70.0%	5 10.0%	50 100.0%
4 ปี (%)	1 2.5%	11 27.5%	22 55.0%	6 15.0%	40 100.0%
อื่น ๆ ระบุ... (%)	0 .0%	2 50.0%	1 25.0%	1 25.0%	4 100.0%
รวม (%)	2 1.3%	44 27.5%	96 60.0%	18 11.3%	160 100.0%

$X^2 = 13.357^a$

df = 12

Sig. = .344

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม
 ของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมปฏิบัติ

ตารางที่ 4.24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการดำรงตำแหน่งกับการมีส่วนร่วมของ
 ประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้าน
 ร่วมติดตามประเมินผล

ระยะเวลาการ ดำรงตำแหน่ง	ระดับการมีส่วนร่วม				รวม
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1 ปี (%)	0 .0%	8 25.8%	20 64.5%	3 9.7%	31 100.0%
2 ปี (%)	1 2.9%	11 31.4%	22 62.9%	1 2.9%	35 100.0%
3 ปี (%)	1 2.0%	12 24.0%	32 64.0%	5 10.0%	50 100.0%
4 ปี (%)	0 .0%	8 20.0%	29 72.5%	3 7.5%	40 100.0%
อื่นๆ ระบุ... (%)	0 .0%	2 50.0%	1 25.0%	1 25.0%	4 100.0%
รวม (%)	2 1.3%	41 25.6%	104 65.0%	13 8.1%	160 100.0%

$X^2 = 8.108^*$

df = 12

Sig. = .777

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม
 ของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านร่วมติดตาม
 ประเมินผล

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลปลายเปิดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน ได้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตามรายละเอียดในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.25 แสดงความถี่ของปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไขปัญหา	ความถี่
1. การตัดสินใจเรื่องแผนอยู่ที่กลุ่มบางกลุ่ม	1	1. หาวิธีกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย	1
2. การร่วมเสนอปัญหาไม่ฟังจากส่วนรวม	1	2. เสนอความคิดเห็นต่อหน้าคณะผู้เข้าร่วมประชุม	1
รวม	2	รวม	2

จากตารางที่ 4.25 พบว่า มีปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ คือ มีผู้ตอบแบบสอบถาม 2 คน พบว่าประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลหาวิธีกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาคมตำบล

ตารางที่ 4.26 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำ
แผนพัฒนา 3 ปี ด้านร่วมปฏิบัติ

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไขปัญหา	ความถี่
1. มีประชาชนเข้าร่วมประชาคมน้อย เสนอแต่ปัญหาส่วนตัว	1	1. ให้ส่วนราชการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมประชาคมตำบล	1
2. ขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการประชาคมตำบล	1	2. ชี้ให้เห็นข้อดีของการประชาคมตำบล	1
รวม	2	รวม	2

จากตารางที่ 4.26 พบว่า มีปัญหาและข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ คือ มีผู้ตอบแบบสอบถาม 2 คน พบว่าประชาชนต้องการให้ส่วนราชการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมประชาคมตำบลและชี้ให้เห็นข้อดีของการประชาคมตำบล

ตารางที่ 4.27 แสดงความถี่ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำ
แผนพัฒนา 3 ปี ด้านร่วมติดตามประเมินผล

ปัญหา	ความถี่	แนวทางแก้ไขปัญหา	ความถี่
1. ประชาชนเข้าร่วมประชาคมโดยขาดความเข้าใจ	1	-	
2. ประชาชนไม่ได้รับข่าวสารและข้อสรุปของแผนพัฒนา 3 ปี หลังจากประชาคมแล้ว	1	1. ควรมีการติดประกาศและแจ้งให้ประชาชนทราบถึงผลการประชาคมตำบล	1
รวม	2	รวม	1

จากตารางที่ 4.27 พบว่า มีปัญหาและข้อเสนอแนะด้านร่วมติดตามประเมินผล คือ มีผู้ตอบแบบสอบถาม 2 คน พบว่าประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการติดประกาศและแจ้งให้ประชาชนทราบถึงผลการประชาคมตำบล

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแทนประชาคมในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ 2) ด้านร่วมปฏิบัติ 3) ด้านร่วมติดตามประเมินผล ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติประกอบด้วย สถิติจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามนำเสนอ โดยใช้สถิติ Chi-Square Test สรุปผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแทนประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นเพศชาย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 เป็นเพศหญิง จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 อายุไม่เกิน 40 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมา มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0, มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 และมีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ระดับการศึกษา ประถมศึกษา และอนุปริญญา/ปวส./ปวท. จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 รองลงมา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3, ปริญญาตรี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 และมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 3 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมา 4 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0, 2 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8, 1 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 มากกว่า 4 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

5.1.2 การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิจัย พบว่า ตัวแทนประชาคมขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยในรายด้านสามารถพิจารณาในรายละเอียดได้ ดังนี้

1. ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ประชาคมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ประชาคมมีส่วนร่วมคิด และตัดสินใจ โดยร่วมเสนอความต้องการไว้ในแผนพัฒนาตำบล ร่วมวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ร่วมกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และร่วมประชุมหมู่บ้าน/ตำบลเพื่อรับฟังข้อมูลในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล และร่วมตัดสินใจการเลือกวิธีติดตามและประเมินผลน้อยที่สุด

2. ด้านร่วมปฏิบัติ ประชาคมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ด้านร่วมปฏิบัติ ทั้ง โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยในรายข้อมีค่าเฉลี่ย 3 ข้อแรกเรียงจากระดับมากไปน้อย พบว่า ประชาคมมีส่วนร่วมปฏิบัติ โดยร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนา ร่วมในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ

ของแผนพัฒนาตำบล และร่วมแนะนำ ชักจูงให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ตำบลปฏิบัติตามโครงการดังกล่าวและร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการ กิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบลน้อยที่สุด

3. ด้านร่วมติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ด้านร่วมปฏิบัติ ทั้ง โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยในรายข้อมีค่าเฉลี่ย 3 ข้อแรกเรียงจากระดับมากไปน้อย คือ ร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบลว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ร่วมตรวจสอบการกำหนดกิจกรรมว่าเป็นไปตามลำดับความสำคัญของปัญหาและร่วมตรวจสอบการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาตำบล ว่าเป็นไปตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด และร่วมในการสรุปผลและรายงานผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบลน้อยที่สุด

5.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า เพศ และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของประชาชน โดยรวมและรายด้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค

อายุของประชาชน โดยรวม ไม่มีความสัมพันธ์ แต่ด้านร่วมคิดร่วมตัดสินใจมีความสัมพันธ์ และระดับการศึกษาของประชาชน โดยรวม ไม่มีความสัมพันธ์ แต่ด้านร่วมปฏิบัติมีความสัมพันธ์

5.1.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ คือ การตัดสินใจเรื่องแผนอยู่ที่กลุ่มบางกลุ่ม การร่วมเสนอปัญหาไม่ฟังจากส่วนรวม และข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ คือ หาวิธีการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ผู้เข้าร่วมประชาคมตำบลควรเสนอความคิดเห็นต่อหน้าคณะผู้เข้าร่วมประชุม

2. ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ คือ มีประชาชนเข้าร่วมประชามน้อย เสนอแต่ปัญหาส่วนตัว ขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการประชามตำบล และข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ คือ ให้ส่วนราชการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมประชามตำบล ซึ่งให้เห็นข้อดีของการประชามตำบล

3. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล คือ ประชาชนเข้าร่วมประชามโดยขาดความเข้าใจ ประชาชนไม่ได้รับข่าวสารและข้อสรุปของแผนพัฒนา 3 ปี หลังจากประชามแล้ว และข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล คือ ให้ส่วนราชการมีการติดประกาศและแจ้งให้ประชาชนทราบถึงผลการประชามตำบล

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชามในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา มีประเด็นที่นำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.2.1 การศึกษาวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชามในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เพราะผู้ที่เข้าร่วมประชามตำบลในการจัดทำแผนพัฒนานั้นส่วนมากเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตัวแทนกลุ่มอาชีพ ตัวแทนกลุ่มองค์กรอื่น ๆ เข้ามามีความสนใจและมีบทบาทมากขึ้น รู้จักแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาตำบล ตัดสินใจในโครงการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อนำไปพัฒนาต่อไป ดังนั้นประชามจึงมีส่วนร่วมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศิณี พรหมตัน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่” จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในระดับมาก แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ กิติศักดิ์ มากมี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพอ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา” จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับต่ำ

เมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล มีดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดประชุมตัวแทนประชาชนเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุณี พรหมตัน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่” จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากคือ ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและตัดสินใจ โดยร่วมเสนอความต้องการ ไว้ในแผนพัฒนาตำบล เพราะการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี จำเป็นต้องมีการระดมความคิดเห็นของตัวแทนประชาชน ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียและได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ ดวงใจ เรืองวรรณวัฒนา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา” จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ทั้ง ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแคมี ค่าเฉลี่ยน้อย คือ การร่วมตัดสินใจการเลือกวิธีติดตามและประเมินผล เพราะประชาชนยังไม่ได้รับ โอกาสอย่างเต็มที่จากองค์การบริหารส่วนตำบล ในการร่วมตัดสินใจการเลือกวิธีติดตามประเมินผลในโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของ ชัยยุทธ รัตนปทุมวรรณ ได้กล่าวว่า ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปรับวิธีทำงานใหม่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา คือ ให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบ ร่วมเป็นผู้ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล

2. ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะประชาชนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการร่วมปฏิบัติเพื่อจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีมากขึ้นและมีประสิทธิภาพการเข้าร่วมประชุมประชาชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุณี พรหมตัน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่” จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี

ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแคมี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากคือ ประชาคมมีส่วนร่วมปฏิบัติ โดยร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล เพราะ ตัวแทนประชาคมส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านแค มีการศึกษาที่ดีขึ้นจึงทำให้ตัวแทนประชาคมส่วนใหญ่สนใจที่จะเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ได้ ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ ดวงใจ เรื่องวรรณวัฒนา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ทั้ง ด้านร่วมปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย และการมีส่วนร่วมของประชาคมมีค่าเฉลี่ยน้อย คือ ร่วมเก็บรวบรวมข้อมูล โครงการ กิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบล เพราะ ตัวแทนประชาคมไม่ทราบถึงประโยชน์ของการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและคิดว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของ ชัยยุทธ รัตนปทุมวรรณ ได้กล่าวว่า ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปรับวิธีทำงานใหม่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา คือ ให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบในการนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้การสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง และการกำหนดแผนงาน โครงการต่าง ๆ

3. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะ ประชาคมเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการทำงาน 3 ปีและมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศิณี พรหมตัน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่” จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากคือ ประชาคมร่วมในการติดตามและประเมินผลการทำงานพัฒนาตำบลว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพราะ ประชาคมได้รับทราบข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลและประชาคมมีความรู้ในเรื่องการติดตามประเมินผลตามโครงการต่าง ๆ มากขึ้นซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ ดวงใจ เรื่องวรรณวัฒนา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ทั้ง ด้านติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย และการมีส่วนร่วมของประชาคมมีค่าเฉลี่ยน้อย คือ ร่วมในการสรุปผลและรายงานผลการจัดทำ

แผนพัฒนาตำบล เพราะ ประชาคมยังคิดว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการและไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของประชาคม ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของ ชัยยุทธ รัตนปทุมวรรณ ได้กล่าวไว้ว่า ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปรับวิธีทำงานใหม่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา คือ ให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบ ร่วมเป็นผู้ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล

5.2.2 ผลการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชาคมที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ตามลำดับดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแคไม่แตกต่างกัน โดยประชาชนที่เป็นเพศหญิงจะมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย โดยประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าในปัจจุบัน คนในสังคมได้ให้ถึงความเท่าเทียมกันทางเพศไม่ว่าผู้ชายหรือผู้หญิงต่างมีความเท่าเทียมกัน ประกอบกับกิจกรรมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล จะต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนทุก ๆ คน ดังนั้นผู้ชายกับผู้หญิงจึงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุณี พรหมตัน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่” จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแคไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนที่มีอายุ ไม่เกิน 40 ปี จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมมากที่สุด และประชาชนที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ซึ่งโดยความเป็นจริงการมีส่วนร่วมนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับความเต็มใจของผู้เข้าร่วมเอง เราไม่สามารถบังคับให้เขามาร่วมได้ ดังนั้น การเขามาร่วมจึงขึ้นอยู่กับโอกาสว่าใครมีเวลาเพียงพอก็เข้ามาเข้าร่วมประชาคมกันได้โดยไม่จำกัดวัย ดังนั้น ประชาชนทุก ๆ วัยจึงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีไม่แตกต่างกัน ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ นเรศ เทพรัักษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกล้า อำเภอบางกล่ำ

จังหวัดสงขลา” จากการศึกษาพบว่า ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้านพบว่า อายุ ที่ต่างกันส่งผลให้การมีส่วนร่วมต่างกัน

3. ระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแคไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด และประถมศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมน้อยที่สุดในความเป็นจริงผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี มากเนื่องจากมีความรู้ ความสามารถ จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาจะเข้ามามีส่วนร่วมน้อยเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบล ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ เกศิณี พรหมตัน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่” จากการศึกษาพบว่า การศึกษา มีผลต่อการมีส่วนร่วมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

4. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแคไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความรู้ ความเข้าใจปัญหาอยู่แล้วระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของประชาคมจึงไม่มีส่วนที่ทำให้การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน เนื่องจากผู้เข้าร่วมประชาคมมีประสบการณ์ และพบปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ก่อนที่จะเข้าดำรงตำแหน่งต่าง ๆ อยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องจากงานวิจัยของ ชาญนิตย์ นุ่มชื่น ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลคอกหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มี ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ควรรักษาโดยให้ตัวแทนประชาคมมีการเรียนรู้ รับรู้ข่าวสารเพื่อการพัฒนาตนเองไปสู่ระดับการมีส่วนร่วมแบบถาวรกลายเป็นชุมชนตัวอย่างแก่ชุมชนอื่น ๆ

1. ประชาคมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ตัดสินใจอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่า ประชาคมมีส่วนร่วมคิดและตัดสินใจโดยร่วมเสนอความต้องการไว้ในแผนพัฒนาตำบล ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพิ่มมากยิ่งขึ้นการพัฒนาชุมชนก็จะได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดี

2. ประชาคมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ อยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่า ประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดให้ประชาชนที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพิ่มมากขึ้นเป็นความร่วมมือที่ประชาชนทำเพื่อตนเอง

3. ประชาคมมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่า ประชาชนร่วม ในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบลว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชุมสัมพันธ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น

4. เมื่อสิ้นสุดแผนงาน/โครงการ ควรสร้างระบบการติดตามและประเมินผลที่สามารถทราบสถานะความเป็นไปของโครงการต่าง ๆ ได้ โดยอาจแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผล และอาจกำหนดระยะเวลาในการติดตามและประเมินผลตามความเหมาะสม มีการประชุมสัมพันธ ผลการปฏิบัติงาน โดยการจัดพิมพ์เอกสาร สรุปผลการดำเนินงานตาม โครงการ เพื่อแจ้งให้ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและตรวจสอบการดำเนินงานได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในเรื่องร่วมตัดสินใจการเลือกวิธีติดตามและประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูล โครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบล

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับการเผยแพร่ศาสตร์การสร้างความร่วมมือในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- กานดา พูนลาภทวี. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2537.
- การปกครอง, กรม. กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ องค์การบริหารส่วนตำบล (รวมฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง, 2542.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การจัดการพัฒนาส่วนองค์กรรวม. กรุงเทพมหานคร : มปท., 2539.
- ดิเรก ฤกษ์สำราญ. การพัฒนาชนบทเน้นการพัฒนาสังคมและแนวคิดความจำเป็นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2525.
- คุณหญิง อายูวัฒน์. การวิเคราะห์ด้วย Correlation และ Regression Analysis. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ม.ป.ป., 2535.
- ทวีศักดิ์ นพเกษตร. วิกฤตสังคมไทย 2540 กับบทบาทวิทยาการ กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อจัดเวทีประชาคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาธิตกษัตริย์ดินแดนกรมการปกครอง, 2542.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. กลวิธีแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : ตัดดีโสภาการพิมพ์, 2540.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สุริยาสาน, 2543.
- ประเวศ วะสี. ประชาคมตำบล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2541.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. นโยบายและกลวิธีมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- ยูวัฒน์ วุฒิเมธี. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : ห.ส.น.ไทยอนุเคราะห์ไทย, 2526.
- วัชรชัย ภูมิรินทร์. การควบคุมคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2538.

สำนักงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. คู่มือปฏิบัติงาน เรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด เทศบาลและ เมืองพัทยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อสาธาการศึกษาดินแดน กรมการปกครอง, 2543.

อนุชาติ พวงสำลี และวีระบุรณ์ วิสารทสกุล. ข้อเสนอเชิงแนวคิดเพื่อการพัฒนากระบวนการ สร้างสรรค์ประชามจังหวัด. นครปฐม : คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

อนุก เหล่าธรรมทัศน์, ชูชัย สุภวงศ์ และยุวดี คาคการณ์ไกล. ประชาสังคมกับการพัฒนาสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร : พรินติ้งเอนด์พับลิชชิ่ง, 2539.

อุทัย หิรัญโต. สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา มานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2523.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์และงานวิจัย

กิตติศักดิ์ มากมี. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งพอ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา”. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2548.

เกศิณี พรหมตัน. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.

ชาญนิตย์ ชุมชื่น. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลคองส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.

ชัยยุทธ รัตนปทุมวรรณ. “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชามในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.

ฉลิติ พรหมมา. “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะทิ้งพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา”. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2551.

- ดวงใจ เรืองวรรณวัฒนา. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2546.
- ธนิต สุภาแสน. “บทบาทของประชาสังคมในการจัดทำแผนพัฒนารายะ 5 ปี กรณีศึกษาอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย”. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- นเรศ เทพรักษ์. “ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกล้า อำเภอบางกล้า จังหวัดสงขลา”. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2544.
- บัญญัติ แก้วส่อง. “รูปแบบทางสังคม – จิตวิทยาสำหรับการอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2531.
- ปนัดดา บรรณลง. “การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลนครเชียงใหม่ (พ.ศ. 2545 – 2549)”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- ปรัชญา ศรีภา. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.
- มังกร กลิ่นแก้ว. “การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมหมู่บ้านต่อการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.

3) เอกสารอื่นๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค, รายงานติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี ประจำปีงบประมาณ 2551, องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค 2551, (อัดสำเนา).

2. ภาษาอังกฤษ

Holloway William ,V. **State and Local Government in the United State.** New York : Mc Graw Hill Book Company, 1951.

Koontz, H. and. Others. **Management.** New York : McGraw –Hill, 1988.

McGregor. **The Human Side of Enterprise.** Now York : McGraw – Hill Book Company, 1969.

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๐๑๐(๒.๓)/๐๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

เจริญพร ศาสตราจารย์พิเศษ ประเชษฐ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนิตยา วุฒิ รหัสประจำตัว ๕๑๑๒๗๔๐๖๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับ
อนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การ
บริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมีกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์
ดังนี้

๑. พ.ศ.อ.ดร.กิจพิณิจู อุตสาหกรรม อาจารย์ที่ปรึกษา

๒. อาจารย์วรวุฒิ บางเขียว อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณา
เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้โดยเฉพาะ จึงใคร่ขอกความอนุเคราะห์จาก
ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาดังกล่าว ตามแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านและขอเจริญพรขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระราชบัณฑิต)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ศูนย์บริการงานวิจัยวิทยาลัย

โทร. ๐ ๓๕๓๔-๕๐๓๗ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๕๓๔ ๕๐๓๗

ที่ ศธ ๖๐๑๐(๒.๓)/๐๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

เจริญพร ดร. กังวาน ใตยรสพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนิตยา วุฒิ รหัสประจำตัว ๕๑๑๒๗๔๐๖๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับ
อนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การ
บริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมีกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์
ดังนี้

๑. พ.ศ.อ.ดร.กฤษณิฐ อุสาโท อาจารย์ที่ปรึกษา

๒. อาจารย์วรวิทย์ บางเขียว อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณา
เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้โดยเฉพาะ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาดังกล่าว ตามแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านและขอเจริญพรขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระราชบัณฑิต)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์หลักสัมพันธ์วิทยาลัย

โทร. ๐ ๓๕๑๔-๕๐๓๘ ถึง ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๕๑๔-๕๐๓๘

ที่ ศธ ๖๐๑๐(๒.๓)/๐๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม
เจริญพร **นางนงนุช ตรีวิธานนท์**
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนิตยา วุฒิ รหัสประจำตัว ๕๑๑๒๗๔๐๖๐ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับ
อนุมัติให้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมีกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์
ดังนี้

๑. พ.ศ.อ.ดร.กิจพิณัฐ อุสาโห อาจารย์ที่ปรึกษา
๒. อาจารย์วรวุฒิ บางเขียว อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณา
เห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในด้านนี้โดยเฉพาะ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาดังกล่าว ตามแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านและขอเจริญพรขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระราชบัณฑิต)

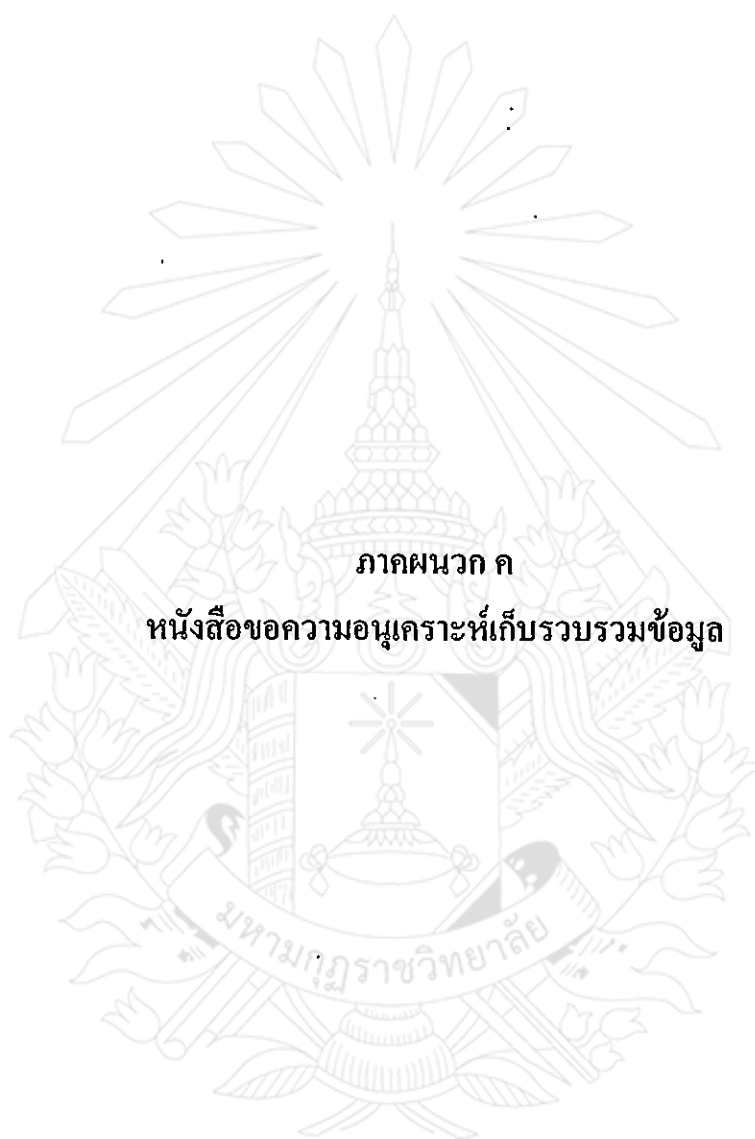
รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๗๔-๕๐๓๘ ต่อ ๑๑๒

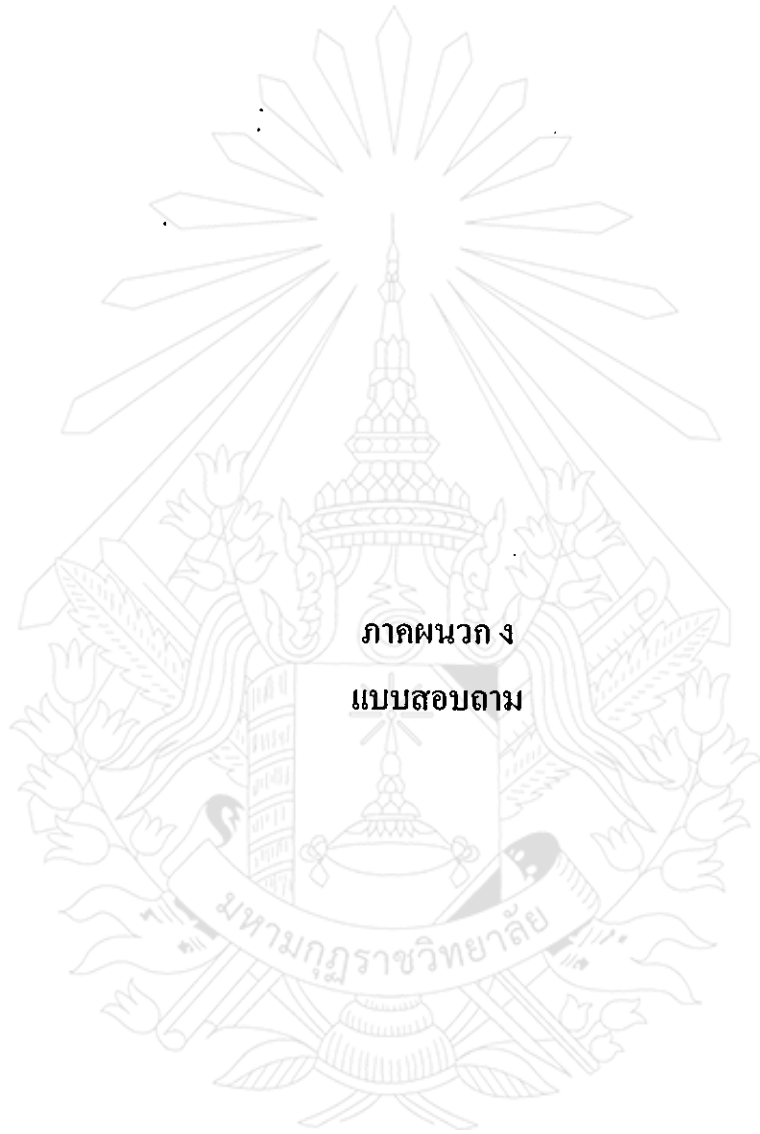
โทรสาร. ๐-๓๕๗๔-๕๐๓๗

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค
อำเภอฝักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคม ในการจัดทำ
แผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค ด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ จำนวน
10 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ จำนวน 10 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมใน
การจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง ทั้งนี้ จะได้ใช้ประโยชน์ใน
การนำมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้ดียิ่งขึ้น

3. คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน และผู้วิจัยจะเก็บ
รักษาไว้เป็นความลับและใช้เฉพาะขอบเขตทางวิชาการในการวิจัยครั้งนี้ เท่านั้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ที่ท่านได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามชุดนี้
อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์

นิตยา วุฒิ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความรู้สึของท่าน ตามความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. ไม่เกิน 40 ปี

2. 41 - 50 ปี

3. 51 - 60 ปี

4. 60 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา

2. มัธยมศึกษาตอนต้น

3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

4. อนุปริญญา/ปวส./ปวท.

5.ปริญญาตรี

4. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง

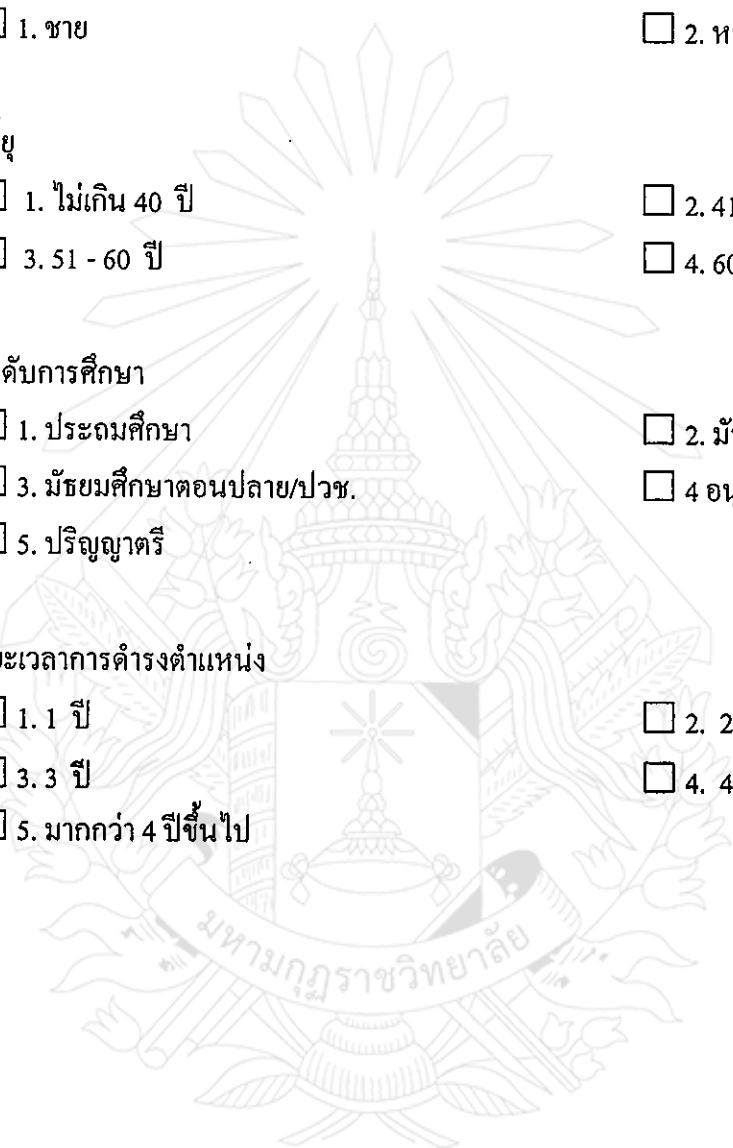
1. 1 ปี

2. 2 ปี

3. 3 ปี

4. 4 ปี

5. มากกว่า 4 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ					
1. ท่านร่วมกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล					
2. ท่านร่วมประชุมหมู่บ้าน/ตำบลเพื่อรับฟังข้อมูลในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล					
3. ท่านร่วมกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
4. ท่านร่วมเสนอความต้องการของท่านไว้ในแผนพัฒนาตำบล					
5. ท่านร่วมวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
6. ท่านร่วมตัดสินใจกำหนดปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบลร่วมกัน					
7. ท่านร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาตำบล					
8. ท่านร่วมตัดสินใจในการกำหนดโครงการและกิจกรรมของหมู่บ้าน/ตำบล					
9. ท่านร่วมตัดสินใจในการเลือกแนวทางปฏิบัติ					
10. ท่านร่วมตัดสินใจการเลือกวิธีติดตามและประเมินผล					

การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการร่วมปฏิบัติ					
11. ท่านรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์แนวทางพัฒนา ในการจัดทำโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของแผนพัฒนาตำบล					
12. ท่านร่วมประชาสัมพันธ์ให้คนในหมู่บ้าน/ตำบลได้รับทราบโครงการ กิจกรรมของแผนพัฒนาตำบล					
13. ท่านร่วมปฏิบัติในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
14. ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
15. ท่านร่วมในการปฏิบัติโดยการเข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนา					
16. ท่านร่วมในการปฏิบัติตามโครงการของแผนพัฒนาตำบล					
17. ท่านร่วมแนะนำ ชักจูงให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ตำบลปฏิบัติตามโครงการดังกล่าว					
18. ท่านร่วมในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในโครงการ กิจกรรมต่างๆของแผนพัฒนาตำบล					
19. ท่านร่วมในการเผยแพร่การดำเนินการโครงการ ตามแผนพัฒนาตำบล					
20. ท่านร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการ กิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบล					

การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านการร่วมติดตามประเมินผล					
21. ท่านร่วม ติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
22. ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
23. ท่านร่วม ในการติดตามและประเมินผล การจัดทำแผนพัฒนาตำบลว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย					
24. ท่านร่วมในการกำหนดวิธีการและแนวทางในการติดตามและประเมินผล					
25. ท่านร่วมตรวจสอบการกำหนดกิจกรรมว่าเป็นไปตามลำดับความสำคัญของปัญหา					
26. ท่านร่วมตรวจสอบการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาตำบล ว่าเป็นไปตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด					
27. ท่านร่วมในการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบล					
28. ท่านร่วมประเมินผลที่ได้รับจากการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					
29. ท่านร่วมในการหาแนวทางแก้ไข ปัญหาจากการติดตาม และประเมินผลในการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบล					
30. ท่านร่วมในการสรุปผลและรายงานผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1. การมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

ปัญหาการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ.....

.....

แนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ.....

.....

2. การมีส่วนร่วมปฏิบัติ

ปัญหาการมีส่วนร่วมปฏิบัติ.....

.....

แนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมปฏิบัติ.....

.....

3. การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล

ปัญหาการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล .....

.....

แนวทางแก้ไขปัญหาการร่วมติดตามประเมินผล.....

.....

4. การมีส่วนร่วมด้านอื่น ๆ

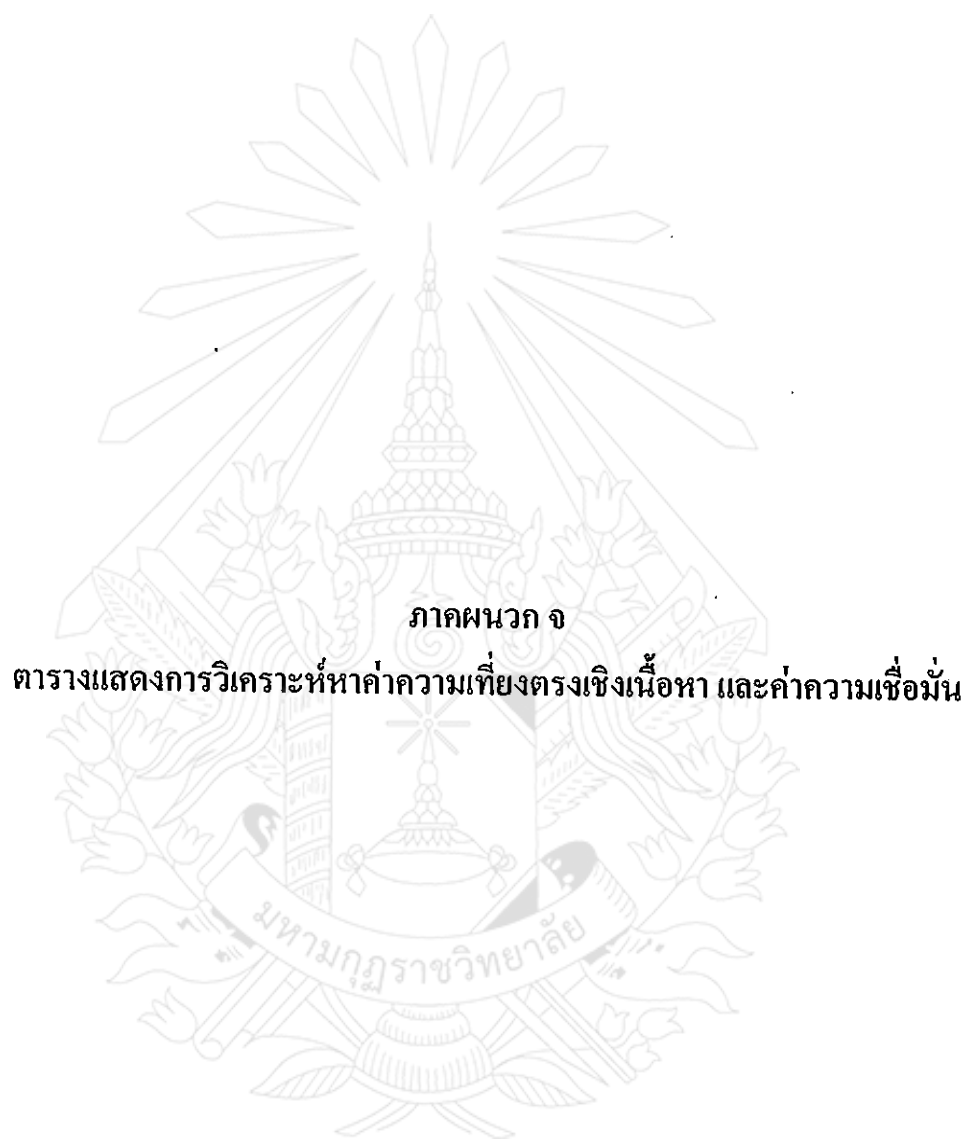
ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านอื่น ๆ.....

.....

แนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมด้านอื่นๆ.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ

ตารางแสดงการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และค่าความเชื่อมั่น

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC		ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC
		1	2	3		
1	เพศ ชาย หญิง	1	1	1	3	1
2	อายุ ไม่เกิน 40 ปี 41 - 50 ปี 51 - 60 ปี 60 ปี ขึ้นไป	1	1	1	3	1
3	ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส./ปวท. ปริญญาตรี	1	1	1	3	1
4	ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 1 ปี 2 ปี 3 ปี 4 ปี มากกว่า 4 ปีขึ้นไป	1	1	1	3	1

ลำดับ	คำดัชนีความสอดคล้อง IOC	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC
		1	2	3		
5	ท่านร่วมกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	1	1	1	3	1
6	ท่านร่วมประชุมหมู่บ้าน/ตำบลเพื่อรับฟังข้อมูลในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล	1	1	1	3	1
7	ท่านร่วมกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
8	ท่านร่วมเสนอความต้องการของท่านไว้ในแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
9	ท่านร่วมวิเคราะห์ปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
10	ท่านร่วมตัดสินใจกำหนดปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบลร่วมกัน	1	1	1	3	1
11	ท่านร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
12	ท่านร่วมตัดสินใจในการกำหนดโครงการและกิจกรรมของหมู่บ้าน/ตำบล	1	1	1	3	1
13	ท่านร่วมตัดสินใจในการเลือกแนวทางปฏิบัติ	1	1	1	3	1
14	ท่านร่วมตัดสินใจการเลือกวิธีติดตามและประเมินผล	1	1	1	3	1
15	ท่านรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์แนวทางพัฒนา ในการจัดทำโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ของแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
16	ท่านร่วมประชาสัมพันธ์ให้คนในหมู่บ้าน/ตำบลได้รับทราบโครงการ กิจกรรมของแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
17	ท่านร่วมปฏิบัติในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
18	ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1

ลำดับ	คำดัชนีความสอดคล้อง IOC	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC
		1	2	3		
19	ท่านร่วมในการปฏิบัติโดยการเข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนา	1	1	1	3	1
20	ท่านร่วมในการปฏิบัติตามโครงการของแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
21	ท่านร่วมแนะนำ ชักจูงให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ตำบลปฏิบัติตามโครงการดังกล่าว	1	1	1	3	1
22	ท่านร่วมในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
23	ท่านร่วมในการเผยแพร่การดำเนินการโครงการ ตามแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
24	ท่านร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลโครงการ กิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
25	ท่านร่วม ติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
26	ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
27	ท่านร่วม ในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบลว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย	1	1	1	3	1
28	ท่านร่วมในการกำหนดวิธีการและแนวทางในการติดตามและประเมินผล	1	1	1	3	1
29	ท่านร่วมตรวจสอบการกำหนดกิจกรรมว่าเป็นไปตามลำดับความสำคัญของปัญหา	1	1	1	3	1
30	ท่านร่วมตรวจสอบการดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาตำบล เป็นไปตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด	1	1	1	3	1
31	ท่านร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1

ลำดับที่ความสอดคล้อง IOC		ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ΣR	IOC
		1	2	3		
32	ทำนร่วมประเมินผลที่ได้รับจากการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
33	ทำนร่วมในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากการติดตาม และประเมินผลในการดำเนินการตามแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1
34	ทำนร่วมในการสรุปผลและรายงานผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล	1	1	1	3	1

ตารางแสดงการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และค่าความเชื่อมั่น

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Scale Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
VAR00005	113.5000	348.7414	.6655	.9671
VAR00006	113.3333	351.4023	.6287	.9673
VAR00007	113.4667	352.8782	.5382	.9677
VAR00008	113.3000	346.2862	.6473	.9671
VAR00009	113.4333	347.5644	.6773	.9670
VAR00010	113.5000	346.2586	.6745	.9670
VAR00011	113.4000	342.8690	.7141	.9667
VAR00012	113.6333	345.4816	.6952	.9668
VAR00013	113.5667	343.9092	.7467	.9665
VAR00014	113.8333	339.5230	.7454	.9665
VAR00015	113.9000	342.2310	.8156	.9661
VAR00016	113.7000	343.8724	.6572	.9671
VAR00017	113.8000	347.2690	.5363	.9680
VAR00018	113.7333	339.8575	.7092	.9668
VAR00019	113.7000	345.6655	.7324	.9667
VAR00020	113.9000	349.8172	.6347	.9672
VAR00021	113.7333	344.2713	.6623	.9671
VAR00022	113.6667	338.1609	.7501	.9665
VAR00023	113.6333	345.8264	.7214	.9667
VAR00024	113.9000	346.0241	.6555	.9671
VAR00025	113.8000	347.3379	.7142	.9668
VAR00026	113.8000	341.8897	.7135	.9667

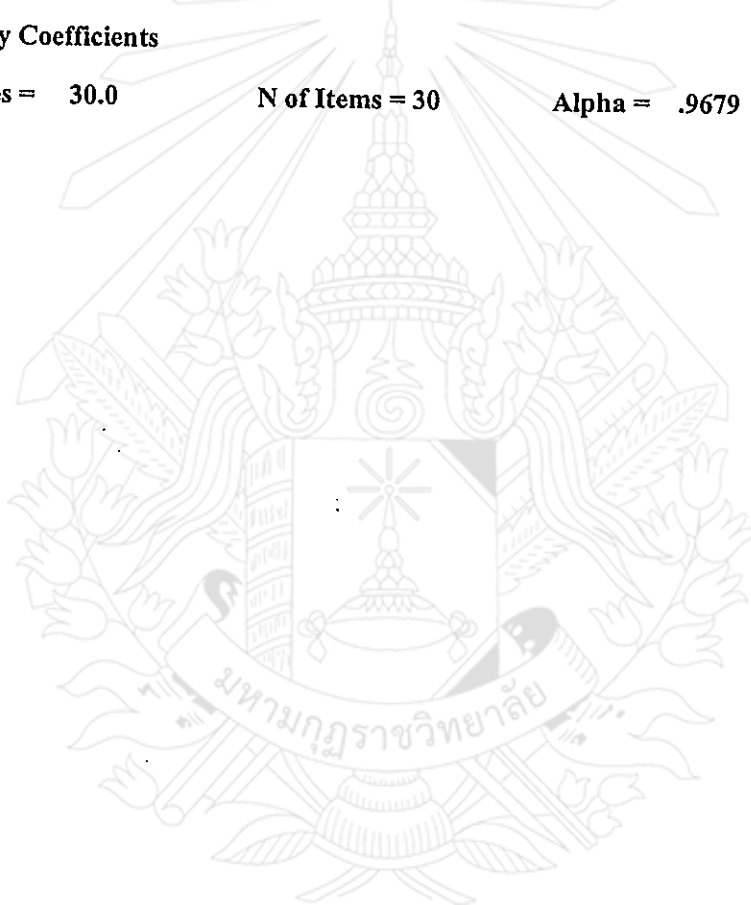
VAR00027	113.7000	337.5966	.8095	.9661
VAR00028	113.9667	338.9989	.7956	.9662
VAR00029	113.8333	344.0057	.7018	.9668
VAR00030	113.8000	345.0621	.6779	.9670
VAR00031	113.6000	340.5241	.7657	.9664
VAR00032	113.7000	342.8379	.7496	.9665
VAR00033	113.7333	342.2023	.7239	.9667
VAR00034	113.8333	344.3506	.6911	.9669

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 30

Alpha = .9679

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นางสาวนิตยา วุฒิ
วัน เดือน ปีเกิด : 11 มิถุนายน 2524
สถานที่เกิด : จังหวัดอ่างทอง

ประวัติการศึกษา

: ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์
: ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสุกรี
: ระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสุกรี

ประวัติการทำงาน

: นักพัฒนาชุมชน 4 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแค
อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

